

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜNDE
YAŞANAN SORUNLARIN ARAŞTIRILARAK
ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN
BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU (10/ 5, 6, 8,
22,58)
TUTANAK DERGİSİ**

**5'inci Toplantı
13 Şubat 2024 Salı**

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve trnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Sayfa

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı İsmail Emrah Karayel'in, Komisyonun gerçekleştirdiği saha çalışmalarına, yapılması planlanan son Komisyon toplantısına, Komisyonun bugünkü gündemine ve özverili çalışmalarından dolayı Komisyon üyelerine teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması

III.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- Komisyonun yaptığı çalışmalarının değerlendirilmesine ve Komisyon raporunun yazımına ilişkin görüşme

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Sinop Milletvekili Barış Karadeniz'in, Erzincan'ın İliç ilçesindeki altın madeninde meydana gelen göçüğe ilişkin açıklaması

**BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜNDE YAŞANAN SORUNLARIN
ARAŞTIRILARAK ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA
KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU (10/5, 6, 8, 22, 58)**

●
5'inci Toplantı

13 Şubat 2024 Salı

●
I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Balıkçılık ve Su Ürünleri Sektöründe Yaşanan Sorunların Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 15.06'da açıldı.

Komisyon Başkanı İsmail Emrah Karayel, Komisyonun gerçekleştirdiği saha çalışmalarına, yapılması planlanan son Komisyon toplantısına, Komisyonun bugünkü gündemine ve özverili çalışmalarından dolayı Komisyon üyelerine teşekkür ettiğine ilişkin açıklama yaptı.

Komisyonun yaptığı çalışmalarının değerlendirilmesine ve Komisyon raporunun yazımına ilişkin görüşme yapıldı.

Sinop Milletvekili Barış Karadeniz, Erzincan'ın İliç ilçesindeki altın madeninde meydana gelen göçüğe ilişkin açıklama yaptı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 16.50'de toplantıya son verildi.

13 Şubat 2024 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.06

BAŞKAN: İsmail Emrah KARAYEL (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Nazım ELMAS (Giresun)

SÖZCÜ: Barış KARADENİZ (Sinop)

KÂTİP: Hilmi DURGUN (Antalya)

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Balıkçılık ve Su Ürünleri Sektöründe Yaşanan Sorunların Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonumuzun bugünkü toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı İsmail Emrah Karayel'in, Komisyonun gerçekleştirdiği saha çalışmalarına, yapılması planlanan son Komisyon toplantısına, Komisyonun bugünkü gündemine ve özverili çalışmalarından dolayı Komisyon üyelerine teşekkür ettiğiine ilişkin açıklaması

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Komisyonumuz saha ziyaretlerini Kayseri, Mersin ve Adana'da geçtiğimiz hafta yaptığı ziyaretlerle tamamlamış oldu. 17'si itibarıyla da Komisyonumuzun resmî araştırma faaliyetleri tamamlanmış olacak. Bu kapsamda -tabii, perşembe günü daha detaylı bir bilgi paylaşacağız kapanış toplantısıyla birlikte ama- genel itibarıyla bahsetmek gerekirse ilk toplantımızı Ege Bölgesi çalışma ziyaretleri kapsamında İzmir ve Muğla'da gerçekleştirdik. İzmir'de akademisyenlerimizle bir araya geldik ve orkinos çiftliğini, kuluçkahaneyi ve Güzelbahçe Balıkçı Barınağı'nı ziyaret ettik. Muğla'da, Güllük'te balık çiftliği ziyaretini gerçekleştirdik, yem fabrikası ziyareti gerçekleştirdik ve su ürünleri işleme ve paketleme tesisi ziyaretini gerçekleştirdik. Avşar Ovası'nda toprak havuzlarda gerçekleştirilen üretimi yerinde incelemiş olduk. Güllük ve Muğla'yla ilgili istişare toplantısı gerçekleştirdik. Tabii, İzmir'de de yine akademisyenlerle yaptığımız istişare toplantısı dışında sektör paydaşlarıyla da istişare toplantımızı gerçekleştirmiştik.

Karadeniz çalışma ziyaretimiz 7-10 Aralık tarihleri arasında oldu. Kastamonu, Sinop, Samsun, Ordu, Giresun ve Trabzon illerini kapsayan bir ziyaret gerçekleştirdik. Bu ziyaretler kapsamında balıkçı barınaklarının yerinde incelemesini gerçekleştirdik. Her ilde, ticaret ve sanayi odalarında istişare toplantılarını gerçekleştirdik. Gene, liman ve balıkçı barınaklarının incelemesini, biraz önce söylediğim gibi, gerçekleştirmiş olduk.

Burada, tabii, özellikle, süreç itibarıyla, daha önce yaşanan fırtına nedeniyle zarar gören balıkçı barınaklarında balıkçılarımızla, avcılarımızla, orayı kullanan yetiştiricilerimizle bir araya gelmemiz de son derece yerinde oldu. Bu çalışma ziyaretleri kapsamında balık unu, balık yağı fabrikasını ve aile işletmelerinde yetiştiricilik yapanları da ziyaret etme imkânımız oldu.

Tabii, sadece denizlerimizde değil, iç sularımızda da çalışmalar gerçekleştiriyoruz. Bu kapsamda 29-30 Aralık tarihleri arasında Van'da çalışma ziyareti gerçekleştirdik. Tabii, Van Gölü en büyük iç suyumuz olması hasebiyle doğal bir göl olarak son derece önemli ve Van Gölü havzası endemik de bir tür olan inci kefaline ev sahipliği yapması açısından son derece önemliydi. İnci kefali avcılığını, inci kefaliyle ilgili üreme süreçlerini, alınan tedbirleri yerinde inceleme fırsatımız oldu ve Van İl Tarım

ve Orman Müdürlüğünde istişare toplantımızı bütün paydaşlarla birlikte gerçekleştirdik. Gene bu kapsamda Dereağzı Balıkçı Barınağı'nı ve Edremit Balıkçı Barınağı'nı da Van'da ziyaret etmiş olduk Su Ürünleri Araştırma Komisyonu olarak.

Daha sonra 9-11 Ocak tarihlerinde ve 19-21 Ocak tarihlerinde Marmara Bölgesi'nde çalışma ziyaretlerimizi gerçekleştirdik. Marmara Bölgesi'nin çalışma ziyaretleri iki kapsamda, iki parçada gerçekleştirilmiş oldu. İlk ziyaretimiz 9-11 Ocak tarihleri arasında Marmara Denizi'nin güney sahilini ziyaret şeklinde oldu; Çanakkale, Balıkesir, Bursa, Yalova ve Kocaeli illerini ziyaret ettik. Gene bu illerin hepsinde sektör paydaşlarıyla ayrı ayrı istişare toplantılarını gerçekleştirdik, her ilde ayrı ayrı. Burada gene konserve ve balık işleme tesisini, konserve üretim tesislerini yerinde inceleme fırsatımız oldu. Farklı türlerde balıkların ve su ürünlerinin yetiştirildiği kuluçkahaneleri ziyaret etmiş olduk ve gene balıkçı barınaklarını ziyaret etmiş olduk. Tabii, özellikle Balıkesir, özelde de Bandırma bölgesinde gerçekleştirdiğimiz balıkçı barınakları, liman ziyaretleri önemli çünkü burası da ülkemizdeki balıkçı filusunun çok yoğun olarak bulunduğu yerlerden bir tanesi ve sadece Marmara Bölgesi'nde, Marmara Denizi'nde değil, Türkiye'nin bütün denizlerinde avcılık yapan gemilerin olduğu, balıkçıların olduğu bir bölge.

Bursa'da gene Gemlik Balıkçı Barınağı'nı ve Kurşunlu Balıkçı Barınağı'nı yerinde inceleyip istişare toplantısını gerçekleştirdik. Yalova'da istişare toplantımızı ve saha çalışmalarımızı, incelemelerimizi yapıp Kocaeli'ye geçtik. Kocaeli'de de istişare toplantılarını gerçekleştirip Ankara'ya dönüşümüzü sağladık.

Tabii, özellikle Marmara Denizi'nin kuzey sahilini diyebileceğimiz en önemli, en büyük ilimiz olan İstanbul'da ayrı bir çalışma ziyareti gerçekleştirdik. Bu kapsamda İstanbul ilindeki Üretici ve Avcı Merkez Birliğiyle bir istişare toplantısı yaptık, Rumeli Feneri ve Poyrazköy Balıkçı Barınağı'nda incelemelerde bulunduk. Gene bu iki barınak da biraz önce söylediğim gibi hem Türkiye'deki avcılık filusunun önemli bir miktarına ev sahipliği yapan filolar olması hasebiyle hem oradaki büyük balıkçıların teknelerinin büyüklükleri ve kapasiteleri itibarıyla da son derece önemli iki balıkçı barınağı. Gürpınar Balık Hali'nde gece saat 12.00 ile 02.30 arasında bir çalışmayla, milletvekillerimiz ve bütün ekibimiz özverili bir şekilde o saatlere kadar çalışmalarını gerçekleştirdiler; yerinde incelemiş olduk, balık halleriyle ilgili tespitlerimizi de görmüş olduk. Özellikle farklı paydaşları ziyarete gittiğimiz her yerde önem veriyoruz. Deniz Ticaret Odasının ev sahipliğinde İstanbul'da istişare toplantımızı gerçekleştirdik ve hem İstanbul'dan hem de çevre illerden gelen bütün sektör paydaşlarıyla bir araya gelmiş olduk.

9-11 Şubat tarihleri arasında, geçtiğimiz hafta, son saha çalışmamız olan, Kayseri, Mersin ve Adana'da gerçekleşen saha çalışmalarını gerçekleştirdik. Tabii, iç sularda Van'ı ziyaret ettik, Doğu Anadolu Bölgemizi ama gene Kayseri'miz de özellikle yavru alabalık üretiminde, yüzde 30 ve 40 diye ifade edildi ama net rakamı, resmî rakamlara göre yavru alabalık üretiminin yüzde 37'sini gerçekleştirmesi hasebiyle son derece önemli bir ilimiz. Bu anlamda Kayseri'de de İç Anadolu Bölgesi sektör temsilcileriyle bir istişare toplantısı gerçekleştirmiş olduk. Burada kuluçkahaneyi ve gene sadece büyük tesisleri değil, küçük tesislere örnek olarak bir aile işletmesini de ziyaret ederek Kayseri çalışmalarımızı nihayete erdirdik.

Devamında, Mersin'de Karaduvar Balıkçı Barınağı'nı ziyaret ettik -Mersin'in en büyük balıkçı barınağı- ve Mersin'de, özellikle Antalya ve çevre illerden gelen sektör paydaşlarıyla birlikte bir istişare toplantısı gerçekleştirdik. Son olarak da pazar günü Adana'da Karataş Balıkçı Barınağı'nın ziyaretini ve Türkiye'de ve Avrupa'da ilk olacak su ürünleri ihtisas organize sanayi bölgesi... Daha kurulmadı ama nerede kurulacak, işte, kurulacağı yerle ilgili yapılması gereken çalışmalar bağlamında, sadece

kâğıt üzerinde değil, sahada da ziyaretimizi gerçekleştirdik. Orada da gördüğümüz gibi, tarıma elverişli olmayan... Çünkü ülkemizin belki de en mümbit toprakları olan Çukurova'da tarıma elverişli olmayan bir bölgenin bulunmuş olmasını son derece önemli buluyoruz ve bu bölgede de -yine Avrupa'da ve Türkiye'de ilk olacak- su ürünleri ihtisas organize sanayisinin kuruluyor olması son derece kıymetli. Bunun da çalışmalarının hızlandığını, altyapı çalışmalarında hızlı bir şekilde yol alınacağını orada da bize ifade etmiş oldular. Daha sonra, sektör paydaşlarıyla gerçekleştirdiğimiz istişare toplantısıyla saha çalışmalarımızı tamamlamış olduk.

Bu çalışmalar kapsamında, arkadaşlarımızın bize ifade ettiği rakamlara göre, Su Ürünleri Araştırma Komisyonumuz, 11 bin kilometrenin üzerinde bir yol katetmiş oldu ve 2 bin sayfa tutanak düzenlenmiş oldu. İstişarelerde söylenen her şeyi tam tutanakla kayıtlara geçirdik dolayısıyla bütün söylenenler kayıtlarımızda var. İnşallah, rapor yazım aşamasında bunların hepsini dikkate alacağız. Tabii, daha detaylı bir sunumu perşembe günü gerçekleştireceğiz.

Bugün toplantımızın en önemli gayelerinden biri, milletvekillerimizle, Komisyon raporumuzu nasıl yazalım, bunun usulünü nasıl gerçekleştirelim; bu konuyla ilgili -burada olduğu gibi- eklenmesi gereken hususlarda hazırlanan metinler varsa onların alınması, daha hazır değilse onlarla ilgili sürecin netleşmesi ve usuli olarak kendi aramızda gerçekleştireceğimiz görüşmeleri yapmak. Çünkü perşembe günü, 17'sinde resmî olarak Komisyonumuzun süresi dolacak olsa bile -Meclisin bu haftaki son çalışma gününün perşembe olmasından dolayı- perşembe günü bu toplantımızı gerçekleştirelim istedik.

Tabii, kapanış toplantısında inşallah yine hep beraber olacağız, orada basın mensuplarımızın soruları da muhtemelen olur çünkü gördüğümüz kadarıyla basının ilgisi de kamuoyunun ilgisi de son derece yüksek. Özellikle en son toplantımızdaki basının yoğun ilgisi bizi de memnun etmiş oldu. Dolayısıyla bu soru-cevap faslında da perşembe günü, genel itibarıyla, Komisyon çalışmalarını, raporla ilgili hususları yine basın mensuplarıyla paylaşmış olacağız.

Tabii, ben bu raporla ilgili sizin kanaatlerinizi almadan önce öncelikle her bir milletvekilimize son derece özverili çalışmalarından dolayı bir kez daha teşekkür etmek istiyorum. Saha çalışmalarında ve organizasyona katkılarında dolayı, sahadaki detayları bilerek bize yol gösterdiği için ziyaret ettiğimiz illerdeki milletvekillerimize, özellikle Komisyonumuzun üyesi olan milletvekillerimize bir kez daha Komisyon huzurunda teşekkür etmek istiyorum. Gerçekten, son derece özverili, son derece içten ve çözüm odaklı bir çalışma performansı sergiliyoruz. Uyumumuz da dışarıdan bize söylendiği kadarıyla, dışarıdan da fark ediliyor ve bizim açımızdan da memnuniyet verici. Bunu birkaç kere daha kendi aramızda konuşmuşuk ama gerçekten bu uyum için de her birinize teşekkür ediyorum Başkan olarak. İnşallah, güzel bir rapor olacak, sektöre yol gösterecek bir rapor olacak. Bundan sonraki mevzuat faaliyetlerinde yapılacak işlerle ilgili de sektörle ilgili tespit edilen sorunlar özelinde güzel çözümleri bulacağımıza inanıyorum. Tekrar her birinize teşekkür ediyorum.

III.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- Komisyonun yaptığı çalışmalarının değerlendirilmesine ve Komisyon raporunun yazımına ilişkin görüşme

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Şimdi, raporun yazımıyla ilgili ifade etmek istediğiniz hususlar varsa değerli milletvekillerimize söz verelim, nasıl yazacağımız konusunu böylece bir müzakere etmiş olalım.

Müzakere kısmına başlamadan önce isterseniz basın mensuplarımız görüntü alsın, sonrasında onlardan müsaade isteyelim.

Söz talep eden milletvekilimiz var mı?

Yusuf Ziya Aldatmaz Bey, buyurun.

YUSUF ZİYA ALDATMAZ (Bartın) – Sayın Başkanım, programların yetersizliğinden dolayı ilimiz ziyaret edilmemişti, ben de bölgemizdeki balıkçılık sektörüyle ilgili paydaşlarla görüşüm ve hepsinden de bölgemizdeki faaliyetleri konusunda bir rapor aldım ve sekreteryaya da bunu sundum. Ayrıca, Bartın ilimiz, Batı Karadeniz’de kıyısı bulunan, Türkiye’de balıkçılık ve su ürünleri üretimi konusunda önemli bir yere sahip bir ilimiz. Özellikle, İç Anadolu Bölgesi’nin balık ihtiyacının önemli bir kısmı Bartın’daki balıkçı barınaklarından sağlanmaktadır. Bartın’da Tarlaağzı Balıkçı Barınağı, Amasra Limanı, Tekkeönü Balıkçı Barınağı, Kurucaşile Balıkçı Barınağı olmak üzere 4 adet balıkçı barınağımız mevcuttur. Ulaştırma Bakanlığından Mugada ve Akkonak bölgesinde 2 adet yeni balıkçı barınağı talebimiz de mevcuttur. Aynı zamanda Bartın Irmağı’nın Karadeniz’e döküldüğü Karasu-Boğaz mevkisinde ırmak kenarları da balıkçılar tarafından teknelerinin bağlanması için kullanılmaktadır. Mevcut balıkçı barınaklarında 4 adet su ürünleri kooperatifi bulunmaktadır. Bunlar; Bartın Su Ürünleri Kooperatifi, Amasra Su Ürünleri Kooperatifi, Tarlaağzı ve Gömü Köyleri Su Ürünleri Kooperatifi, Kurucaşile Su Ürünleri Kooperatifleridir.

Bartın, Osmanlı’dan bu tarafa ahşap tekne ve yat yapımında da Türkiye’de önemli bir yere sahiptir. Bu bağlamda, Tekkeönü Balıkçı Barınağı’nın bulunduğu yerde 1 adet ahşap yat ve tekne sanayi sitesi ve Kurucaşile ilçemizde de çok sayıda tekne imalathanesi bulunmakta olup Tekkeönü Piri Reis Küçük Sanayi Sitesi Yapı Kooperatifi çatısı altında ve bağımsız olarak faaliyetlerini sürdürmektedirler. Kooperatiflere üye balıkçıların ortak sorunlarının başında, denizlerde azalan balık miktarı nedeniyle avcılık faaliyetlerinde eskiye nazaran verimin düşmesi geliyor. Balıkçılarımızın bu konuda orta su trolü avcılığında mil tahdidi getirilmesi, orta su trolünün ağırlık bağlanarak dip trolü şeklinde kullanılmasının önlenmesi talepleri vardır. Balıkçı barınaklarındaki en önemli eksiklikler ise tarak gemilerinin çok az ve yetersiz olmasından dolayı, Karadeniz’de yaşanan fırtınalar sonrasında barınakların kumla dolması... Mesela, Tekkeönü Balıkçı Barınağı’mızda şu anda bazı noktalarda su derinliği 15 santimetreye kadar düşmüştür. Aynı şekilde Kurucaşile Balıkçı Barınağı’nda ve Amasra Eski Liman’da da aynı sorununuz mevcuttur.

Balıkçılarımızın bir diğer sıkıntısı da balıkçı barınaklarındaki yetersiz fiziki koşullardır. Mendireklerin ve rıhtımların hasarlı olması, gerekli bina ve kapalı alanın olmayışı veya yetersiz oluşu, uygunsuz çekek yerleri ve balıkçıların faydalanabileceği sosyal alanların bulunmaması bu fiziki koşullara örnek olarak verilebilir.

Sayın Başkanım, balıkçı barınaklarında faaliyet gösteren su ürünleri kooperatiflerimizin istek ve taleplerini kendileriyle bire bir görüşerek bir rapor hâline getirdik ve bu raporu da sizin vasıtanızla Araştırma Komisyonumuzun sayın üyelerinin dikkatine sunulmak üzere Komisyon sekreteryasına ulaştırdık. Çalışmalarımızın ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını temenni ediyorum. Komisyon üyelerimiz zaman yetersizliğinden dolayı bölgemize gelemediler, en kısa zamanda hepsini Bartın’da misafir etmekten onur duyuyoruz.

Hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ediyoruz Sayın Yusuf Ziya Aldatmaz.

Biz -bu vesileyle de ifade etmek istiyoruz- aslında Komisyon olarak daha fazla çalışma ziyareti yapmak istiyorduk ama tabii hem Meclisimizin çalışma programı hem yerel seçimlerle ilgili süreç hem de malumunuz zaman kısıtı nedeniyle, imkân kısıtı nedeniyle bütün illerimizi ziyaret edemedik.

Aslında böyle bir isteğimiz vardı, maalesef gerçekleştiremedik onu. Çevre illerde sektör temsilcilerini gittiğimiz illerde dinlemeye çalıştık ama gönül isterdi ki biz de gidip orada yerinde ziyaret edebilelim. Dolayısıyla bunu da hassaten ifade etmek istiyoruz.

Çalışmanız için özellikle teşekkür ediyoruz, son derece detaylı bir çalışma, 7 sayfa detaylı bir çalışma olarak sunulmuş oldu. Bunu da Meclis kayıtlarımıza, tutanak kayıtlarımıza almış olduk.

Diğer milletvekillerimizden bir sunum yapmak isteyen veya bilgi vermek isteyen ya da bu konuda bir söyleyeceği olan varsa alalım, yoksa Komisyonun raporuyla ilgili nasıl bir usul izleyelim, sizce, sahada gördükleriniz ışığında, nasıl bir tarz daha uygun olur? O konuda özellikle ifade etmek istediğiniz yani hem başlıklar olabilir... Ama başlık zaten aşağı yukarı belli, onları da gene arkadaşlarımız biraz derleyip topladıklarında bize genel olarak ifade edecekler; belki biraz daha usuli çalışabiliriz. Örnek: İşte, genel itibarıyla şöyle bir... Zannediyorum, Balıkesir’de yaptığımız çalışmada bir araya gelmiştik, “Nasıl bir taslak yapalım?” diye bir konuşmuştuk genel itibarıyla. Orada da “Uzmanlardan aldığımız bilgileri de değerlendirdiğimizde genel itibarıyla zaten bir sektör fotoğrafının çekilmesi, ondan sonra bize şimdiye kadar ifade edilen hususların genel başlıklar hâlinde tespiti yani hiç ayırım gözetmeden -bu makul veya işte çok uygun görülür, görülmez- hiç ayırımını yapmadan, genel olarak bütün ifade edilen hususların genel başlıklar anlamında bir toparlanması, daha sonra konuyla ilgili hem akademisyenlerin hem diğer uzmanların görüşlerinin alınması, değerlendirilmesi ve en sonunda da bizlerin bu konu hakkındaki görüşlerini de içerecek bir sonuç; genel hatlarıyla, genel hatlarıyla böyle bölümlerde yapalım.” gibi bir şey konuşulmuştu en son bu toplantımızda, Balıkesir’deki toplantımızda ama buna ilaveten gene sizlerin söyleyeceği hususlar veya bununla ilgili “Öyle değil de şöyle yapalım.” Diye, tarz, usul, içerik anlamında söyleyeceğiniz hususlar varsa... Tabii, milletvekilleri olarak raporun altına hep birlikte imza atacağız. Dolayısıyla, bizim şimdiye kadar ortak akılla getirdiğimiz sürecin yine ortak akılla devam etmesi son derece önemli. Bu konuda görüş beyan etmek isteyen milletvekilimiz varsa lütfen buyursun.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Teşekkür edebilirim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Tamam, olur.

İzmir Milletvekili Sayın Sevda Erdan Kılıç, buyurun.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Hem size hem Komisyon üyesi milletvekili arkadaşlarımıza emeklerinden dolayı ben de teşekkür ediyorum. Aynı zamanda, tabii, yasama uzmanlarımıza, üniversitelerden bize destek olan hocalarımıza ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde bize emek veren bütün emekçi dostlarımıza da çok teşekkür ediyorum.

Dediğiniz gibi, uyumlu bir çalışma oldu. Eğer sahada bu gözlemlerimiz olmasaydı belki yine bir rapor çıkardı ama böyle gerçekçi bir rapor çıkmazdı diye düşünüyorum.

Ben -başka toplantılarda da söylemişim- hukukçuyum hani balıkçılıkla hiçbir ilgim yoktu, su ürünleriyle, tüketici olmak dışında ama gidip bölge bölge gördükten sonra yani hem balıkçıların sorunlarını bire bir kendilerinden, sahada dinledik, işlerini yaparlarken dinledik hem de barınmadan tutun avlanmadaki yasaklara kadar, bölgesel sorunlara kadar, hepsi hakkında bilgi sahibi olmuş olduk. O yüzden, güzel bir çalışmaydı. Ben, derli toplu bir rapor çıkacağına da inanıyorum, bu doğrultuda, ben de yazılı görüşlerimi bildireceğim yasama uzmanımıza.

Umarım -daha önceki toplantılarda söylediğim gibi- bu rapor, sonrasında yasalara, yönetmeliklere, tüzüklere dönüşür ve uygulanabilir hâle gelir ve hem balıkçılarımızın hem su ürünlerinde, o sektörde çalışan herkesin dertlerine derman oluruz diyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum.

Bir komisyon toplantım daha var, ayrılmak zorundayım; şimdiden kolaylıklar diliyorum size.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ediyoruz; İzmir Milletvekili Sayın Sevda Erdan Kılıç.

Hemen yandan, Vehbi Bey’le devam edelim.

Sayın Vehbi Koç, Trabzon Milletvekili, buyurun.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Başkanım, değerli arkadaşlar; güzel bir çalışma dönemi geçirdik; tabii, dostluklar da geliştirdik, şakalaştık, güzel şeyler oldu, hatıralar oldu. Hepinize ayrı ayrı teşekkür ederim Başkanım, siz başta olmak kaydıyla; güzel oldu.

Şimdi, ben de zaman zaman böyle hep düşündüm; ne yapabiliriz, bu kadar çalışmayı günün sonunda nasıl harmanlayacağız, nasıl yazıya döküceğiz, o döküceğimiz yazı bundan sonra balıkçılığımıza nasıl katkı sağlayacak diye. Hatırlarsınız, zaman zaman şunu da konuştuk: Avrupa Birliği mevzuatı bu konuda ne diyor? Yani raporu yazarken bizim bir şeyi rehber almamız gerekiyordu. Sahada aldığımız pek çok not var, ben bir kısmını burada not aldım, benim not almadığım ama var olan başka sorunlar illaki olmuştur. Tüm bunları, bölge bölge bu sorunları alt alta dizdiğimiz zaman, ortak olanları işaretlediğimizde, sonuçta her bölgeden birkaç yüz tane sorun aldysak ortakları bir araya getirdiğimizde temel sorun olarak belki 10-15 tane sorun ortaya çıkacak, onlarla ilgili bir karar tabii ki uygulanacak.

Benim burada düşündüğüm olay şu: Biz eğer Avrupa Birliği mevzuatını burada rehber mevzuat yaparsak bizim sorunlarımızı onun içerisine nasıl yerleştirebiliriz? Çünkü bazı şeyler vardır ki coğrafyaya göre, insana göre, ülkenin gelenek göreneklerine göre veya mevsimine göre değişebilir konulardır, onları zaten o şekilde tarif ederiz. Sabit, hiç değişmeyecek konular da var bu iş devam ettiği sürece arkasında durmamız gereken. Mesela, tekne bunlardan bir tanesi, balıkçı teknesi tarifi. Avrupalılar bunu nasıl görmüşler, donanımını nasıl görmüşler, boylamalarını neye göre yapmışlar?

Liman önemli, burada biz “barınak” diyoruz ama aslında bunlar birer liman. Bu barınaklarda tip proje nasıl yapabiliriz? Çünkü pek çoğu sonradan projelendirilerek yapılmış; pek çok barınakta depolama yok, satış yok, çekek hizmeti yok yani balıkçının ihtiyacı olan, malı transfer edecek ya da yakaladığını dışarı verecek düzenek yok, atıkları var, onları şey yapacak şey yok. Hatta, bir not olarak kayıtlara girsin diye söylüyorum: Mesela, çok eski barınaklardan biri, seçim bölgem Trabzon’da yaptığım en son ziyarette gördüm, “Of Eskipazar Barınağı” diye bir barınak var, şu anda barınağın sadece taşları var, içeride hiçbir tekne falan yok. Küçük ölçekli bir barınaktı zaten, öylesine bir kapandı ki taşlar da tahmin ediyorum, herhâlde beş on sene sonra tamamen denizin altında, kumun altında kalır. Tabii, bölgenin talebi, bu barınağın yeniden yapılması çünkü o bölgenin insanı uzun yıllardır balıkçılıkla geçinen, bu işi bilen insanlar; böyle de bir talepleri oldu, o da denk geldi, Komisyon üyesi olduğumu görünce beni özellikle oraya getirdiler. Sosyal medya hesaplarımdan da paylaştım zaten barınağın son durumunu, belediye başkanımız ve ilçe başkanımız da bize eşlik etti, kooperatif başkanıyla beraber. “Tekneler nerede?” dedim, “Teknelerin bir kısmını Of’a gönderdik, bir kısmını Rize tarafına gönderdik, bir kısmını bahçeye çektik...” Yani orada var olan bir barınak şey oldu. Ne anlıyoruz buradan? Demek ki orada tip bir proje olmadığı için... Sağ olsun, devletimiz, daha önceki hükümetler yapmışlar, vatandaşa bu mesleği yapması için katkı sağlamışlar ama projelerden uzak, iyi hesaplanmamış, rüzgârın yönü hesaplanmamış, akıntının yönü hesaplanmamış, bölgedeki var olan derelerin getireceği alüvyonların nerelerde nasıl yığılacak yapacağı çok hesaba katılmadan yapılan şeyler. Yani bu tip proje konusu... Kalıcı olan şeylere özellikle vurgu yaptım, burada not almamın sebebi şu: Eskiler veya yeniler, bundan sonra yapılacak olanlar; bir barınak deyince biz ne anlayacağız? Tekne deyince ne anlayacağız? Biz

buna -benim kendi mesleğim- gemi adamı diyoruz ama bir balıkçı... Bakın, bugün meslek okulları her türlü insanı yetiştiriyor, çıraklık eğitimi yaygın bir şekilde yapılıyor, meslek edindirme okulları diyoruz, meslek okullarının içerisinde balıkçılık bölümü var mı? Biz bu insanlara deniz kültürünü, balıkçılığı nasıl anlatacağız, belgelendirmeyi nasıl yapacağız? Dolayısıyla Avrupa Birliği mevzuatı bize bu anlamda rehber olacak yani bizim gördüklerimiz ile onların hazırladıkları mevzuat nerelerde ne kadar örtüşüyor, onlar neyi görmemişler, biz neyi görmüşüz veya bizim görmeyip onların gördüğü neler var; bunları yan yana getirmek önemli.

Gemi adamları sorununu zaten biliyorsunuz. Burada da çalışsa, Avrupa'da da çalışsa, dünyanın başka bir yerinde de çalışsa sonuçta çalışan bir emekçi. Ne şekilde çalışıyorlar, nasıl mutlu oluyorlar, işlerini nasıl yapıyorlar? Bunların sigorta mevzuları var, belgelendirilme konuları var, ilk yardım eğitiminden tutun da can ve mal eğitimi kurslarına kadar, acaba eğitilmiş midirler, değil midirler? Bir vesileyle de burada size şey yapmak isterim, bir meslektaşım geçen hafta -kılavuz kaptandı- gemiye çıkarken düştü, vefat etti. Sayın Başkanım, kıymetli arkadaşlar; başımız sağ olsun, Allah rahmet eylesin kaptan kardeşimize. Tabii, bu tip olaylar meslek grupları içerisinde incelendiğinde hemen şunu gördük: Bir insan denize düşebilir yani bottaki bir insan da düşebilir, bir gemi adamı da düşebilir ama ona müdahale etmek lazım değil mi? Tabii, buna kim müdahale edecek? Öncelikle o kıyafetin bulundurulması lazım, sonra da o ekibin içerisinde birisinin de birazcık dalgıçlıktan anlaması lazım. Şimdi, büyük bir "case". Ben bunu Bakanlıkla da görüşeceğim. Bu bir balıkçı teknesi için de geçerli olan bir şeydir, denize düşebilirler, dalgıçlık kabiliyetleri var mı, o kıyafetleri bulunduyorlar mı? Yani sonuçta birisi balığı avlıyor orada, tayfa, tayfa da ne tayfası, ne, hangi eğitimi almış, yeterliliği nedir? Biz bunu fırtınaya, dalgaların arasına salıyoruz, zaman zaman tatsız haberler de alıyoruz yani bunların da anlaşılabilir bir şekilde eğitimlerinin verilmesi, gemide bulunması gereken... Biz buna denizcilik tabiriyle "yüke ve yola elverişlilik" deriz. Bir geminin denize elverişli olmasında statik ve mukavemet açısından bakarız, yola elverişli olması da, işte, onun kumanyasından, kılık kıyafetinden kullanacağı malzemelerin yeterli olup olmadığına bakarız. Dolayısıyla bu da bir gemidir, küçüklüğüne bakmayın, gemi küçük olabilir, balıkçı teknesi olarak biz tarif ediyoruz ama zor havalarda, fırtınalı havalarda akıntının, rüzgârın etkili olduğu bir sahada dolaşılıyor; onun da bir deniz vasıtası olarak görüp donatılması lazım. Bakımı, tutumu...

Biliyorsunuz -belki çok hızlı konuşuyorum ama- sahada pek fazla karşı gelmedim, işte, "Bizi her yıl niye denetliyorlar?" diyorlar. Oysa ticari faaliyet gösteren her tekne her yıl bir şekilde denetlenir, işte, kızağa çekilir, altına bakılır, işte, mukavemeti var mı yok mu falan filan, üzerindeki sabit donanımlar eksik mi değil mi diye. Onlara o ağır geliyor ama o arkadaşların yaklaşımı da şey. Biz ona bakarız, Avrupa Birliği bu işe nasıl cevaz vermiş, senede bir mi yapmış, iki senede bir mi yapmış veya bu "survey"ler -biz bunlara "survey" diyoruz- neleri içeriyor, içeriğinde neler vardır, bunlara bakmak lazım. Dolayısıyla işin bu tarafını da yine mevzuatla mukayese etmemiz lazım, işte, atık verme, balık tahliyesi, bunlar balık yemi yağ ve yem ve yağ üreten fabrikalar; bunlar da başlı başına bu işin bir parçası. Bunlarla ilgili kendi bölgede çok olaylar oldu, Nazım ağabey de bilir, bizim bölgesel haberlere konu olur bunlar. Özellikle bu üretim zamanları, teknolojinin de eski olduğu dönemler bizim kasabayı, Çarşıbaşı'nı koku sarardı, felaket bir koku, 10 kilometreden kokuyu alırdınız, insanlar hareket edemezlerdi. Toplum baskısı veya ne bileyim, kamuoyunun, STK'lerin baskısıyla teknolojik yenilemeler kısmen yapıldı, biz de ziyarete gittik, çok koku alamadık, o da bende kalsın niye alamadıysak çünkü üretime ara verilmişti.

Şimdi, hayatın gerçekleri, bazen güleceğiz bazen ağlayacağız ama bizim vazifemiz Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri olarak toplumun yararına, faydasına olabilecek en güzel şeyleri olabileceği şekilde yerine getirme, imkânı bulabildiğimiz şekilde onun bir orta yolunu bulup toplumun işte huzurunu da kaçırmadan, onların da besin ihtiyacını karşılama noktasında şey yapmaktır. Dolayısıyla bunlar da işin parçası, bunu da konuşmak lazım.

Şimdi, çok az konuştuğumuz bir konu var ama ben burada dile getireceğim çünkü sonuçta iş rapora doğru gidiyor, kayıt dışılık meselesi, bu meseledeki kayıt dışılık nedir? Şimdi, hepimiz arkadaşız, gezdik, dolaştık, şey yaptık, esnafla konuştuk hani böyle diyoruz ya: “Türkiye’de balık yenmiyor.” Balık yeniyor, yeniyor da kayıtlara girmeyince yenmemiş gibi gözüküyor, yeniyor tabii yani.

Şimdi, burada balıkçı balığını bire bir fatura karşılığı perakendeciye vermiyor veya komisyoncuya vermiyor, komisyoncu da fatura girdisi olmadığı için fatura çıkışı yapamıyor yani özetle şöyle yapalım, anlaşalım bu konuda, POS’tan geçenler kayıtlı, nakitler kayıtsız; aşağı yukarı böyle bir şey. Peki, bunun oranı nedir? Tabii, oranını bilmiyorum ama yine tahminlerimiz üzerinden söylüyoruz, yarı yarıya bir kayıt dışılık var yani biz şunu diyebiliriz balıkçımıza: “Kardeşim, sen vergiden muafsın, gelir vergisinden de muafsın ama faturanı kes, biz de bilelim yani ne kadar ne avlanıyor, ne kadar tüketiliyor.” Bu ve benzeri şeyler önerilebilir.

Evet, şimdi, gelelim bu limana... Ben başından beri söyledim, bu iş limanda başlar, limanda biter. Limanın sahibi kim? Şimdi, limanın sahibi yok. Bu çocuğun biyolojik babası... Bir meslektaşım arıyor deniz ticaret odasından, neyse sonra şey yaparız. Evet, bunun biyolojik babası Ulaştırma Bakanlığı, üvey babası Tarım Bakanlığı; hayır hasenatla ayakta durmaya çalışıyor.

Şimdi, “Tıp proje” derken bunu söyledim yani biz balıkçı barınaklarını çok amaçlı kullanabilir miyiz? Ki sahada biliyorsunuz, şeyde de gelmişti, ya Mersin’de gelmişti çünkü Taşucu Limanı’nda faaliyet gösteren, oradaki nükleer santralin işlerini yapan deniz vasıtalarının barınması işi noktasına gelmişti. İşte, açık gemilerde platformlar var, şimdi çoğu yerde belki olacak, Türkiye’nin sahillerinde yüzlerce kule de görebiliriz -Allah nasip eder, olur, o imkân da olacak- bunların ikmal gemilerinin gidip geleceği yerler olacaktır. Dolayısıyla kooperatifin emrine verilmiş bir barınakta bu hizmetleri almanın şartlarını biliyorsunuz, sahada açık açık bir pazarlıkla oluyor, işte müşteri gibi görüyorlar yani kendi üyelerinin dışında barınaktan hizmet alacak herkesi müşteri gibi görüyorlar. Oysa bu barınakları yapan bu devlettir, bu milletin parasıyla, imkânlarıyla yapılmıştır. Her ne kadar bir kooperatife “Al, burayı kullan.” denmiş olsa bile “Tapusunu al.” anlamına gelmez.

Bunların tıp projelerle yönetilmesi ve yönetme sorumluluğunun, oradaki ticari faaliyetlerin kimin emrinde, kontrolünde olması lazım? Bakın, arkadaşlar, biz bu soruyu eğer burada cevaplayamazsak bu işi düzeltemeyiz. Bu işin sahibinin olması... Geçen hafta Sayın Ulaştırma Bakanımızla bölgede beraberdik, ben bu konuyu dile getirdim. Öncesinde de aslında her iki Bakanlığın arasında bu konuşmalar sürekli oldu. Marinaları çoğunuz bilirsiniz, marinaların içerisinde pontonlar vardır. Niye ponton yaparlar? Daha fazla tekne yanaşsın diye. Ama bizim gördüğümüz balıkçı barınaklarının içerisinde ben sadece bir yerde ponton gördüm, yanılmıyorsam Mersin’de bir yerde ponton gördüm. Şimdi, niye? Şimdi, ponton koyarlar ki daha fazla tekne yanaşsın diye. Bizim barınakların çoğunda o yok; işte, tekneleri kıçtankara bağlıyorlar, ortada kocaman alan boş. Dolayısıyla bir barınak illa balıkçıya hizmet verecek anlamına gelmez. Bunun adı artık “barınak” mı olsun yoksa buna başka özel bir isim tanımlayıp bundan sonra bu şekilde mi kullanalım? Kullanacak kişileri de... Burayı belli, küçük bir ücret karşılığı balıkçı da kullanabilir, gelip gidebilir. İlla bunu bir kooperatifin emrine vermek... Ki ben mesela, bu tıp STK’lerde, iş kollarında kooperatifçiliğe çok kıymet veren bir kişiyimdir, tarımın diğer

alanlarında da aynı şekilde kendimi, şahsımı bağlayan görüşlerim vardır ama işin içerisine balıkçılık girdiği zaman, tamam, bir kooperatif de istifade edebilir ama bu, milletin malı, devletin malı yani bunu daha fazla amaçla nasıl kullanabiliriz?

Bunlar benim gördüğüm ana sorunlardı. Muhakkak başka, o cihazlar falan filan, orada ticari konular da var, ahlaki konular da var, bunlar çok alt başlıklar, bunlara girmek istemiyorum çünkü düzeltilmesi bir iki yazıyla, bir iki talimatla olabilecek şeylerdir; tabii, bunları raporda değerlendireceğiz. Fakat günün sonunda niye bütün bunları, ana konuları not aldım? Avrupa bu işe ne demiş yani olaya nasıl bakmış, onu görelim, “draft”ı görelim. Ona biz nasıl eklemeler yapabiliriz, orada olup da bizi hiç ilgilendirmeyen satırlar da olabilir, onları çıkararak böyle yani dünyayla entegre olmuş bir rapor çıkarabilirsek vazifemizi yapmış oluruz.

Hepinize çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Trabzon Milletvekili Sayın Vehbi Koç, teşekkür ediyoruz.

Tabii, biz zaten karşılaştırmalı hukuk anlamında hem Avrupa Birliği mevzuatı hem de Avrupa Birliği üyesi ülkelerle ilgili bir çalışma yapılmasıyla ilgili bir talimat vermiştik. Uzmanlar, konunun uzmanları, hem ilgili bakanlıklardan hem de kendileri çalışıyorlar şu an. Yunanistan, Bulgaristan, İtalya, İspanya, Fransa, Norveç... Çünkü Avrupa Birliğinin mevzuatı var, bir de ülkelerin bu konuda kendi mevzuatı var. Dolayısıyla hem ülke mevzuatlarının bizim hukukumuzla karşılaştırmalı bir çalışması hem de bunun yanında, Avrupa Birliği mevzuatıyla ilgili aynı karşılaştırmalı çalışması devam ediyor.

Yine, Sayın Koç, sizin ifadelerinizden, bir sınıflandırma, daha temel, daha ana sorunlarla ilgili belki bir kategorizasyon, sınıflandırma, sıralama yapılması, daha temel konuların net ortaya konulması; işte, gemi, gemi adamı yani balıkçı, balıkçı gemisi, balıkçı barınağı ya da liman, bu tip hususlarla ilgili... Çünkü bunlar işin temeli diye ifade ettiniz.

Bir de av araçlarına göre ve bölgelere göre gelen şikâyetlerin, onların -ne diyelim, birkaç kademe yukarıda- daha tali konular olarak belki sınıflandırılması doğru olur gibi anladım ben çünkü yapılacak işlerin böyle bir sınıflandırılması da anlaşılması açısından, müdahalesi açısından, geliştirilmesi açısından daha uygun, daha hızlı bir netice ortaya çıkarabilir. Gene uzmanlarımız da bunları bir kategorize ederlerse... Çünkü dediğiniz gibi yani örnek bir av aracının X ilde veya X bölgede kullanımı ile bütün bölgeleri kapsayacak başka bir konunun temel niteliği birbirinden farklı, biri biraz daha tali oluyor. Zaten uzmanımız not alıyor şimdi, onları da o şekilde çalışırlar.

Başka söz almak isteyen milletvekilimiz?

Bursa Milletvekili Sayın Orhan Sarıbal, buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Teşekkür ederim.

Öncelikle herkese merhabalar.

Komisyona bu ziyaret alanlarına katılmadık maalesef. Bir taraftan partimizin Parti Meclisi, yerel çalışmalar nedeniyle gelemedik, o konuda üzgünüm ama sizin emeğinizden dolayı hepinize teşekkür ediyorum.

Tabii, her konunun uzmanları var gerçekten, ben bir ziraatçıyım, su ürünleri bölümünden de ders aldım, çok isterdim bu şeyin içerisinde olmayı ama olmadık, yetişmedi ama bu Komisyonun sağlıklı çalışacağına inanıyorum. Sevgili ağabeyimin, arkadaşımın da çok belli ki bu konuda birikimleri var, Barış uzun zamandır bu işin içerisinde. Ben bütün emekleriniz için teşekkür ediyorum.

Vurgulamak istediğim temel şey şu: Önceki dönem biz Bağcılık Araştırma Komisyonunu yürüttük, iyi de bir rapor hazırladık -bayağı da bir zamanımızı aldı, çok da gezdik- Türkiye Büyük Millet Meclisi arşivinde var, hepimize de dağıtıldı ama günün sonunda ona dair yani bağcılığın temel sorunlarına dair, tespit edilen sorunlarına dair bir adım ileri atamadık. Ne planlamayı yapabildik ne şarap üretim meselesini çözebildik ne standart meselelerini çözebildik, çeşit meselelerini çözebildik. Tek dileğim şu: Bu emekler boşa gitmesin. Bunların eksigi mutlaka olur ama verilen bir emek var, tespitler var; Avrupa Birliği, dünya normları, her ülkenin kendi özgün koşulları, aynı ülkenin bölgeler arası farklılıkları, farklı farklı ilin tatlı su, deniz ayrışmaları -neyse- bütün bunlar ortaya konulabilir ama önemli olan bütün bunların yazıya, kaleme döküldükten sonra gerçekten en kolayından başlayarak uygulamaya geçebilmesi. Burada adım atabilirsek başarı olur. Yani kanun bayağı bir rahatlatı, önemli. Evet, bazen itiraz ettiğimiz maddeler olmuştur ama bunlar böyle çok sorun üretecek şeyler değildi. Şimdi, mesafe 25 metre, derinlik 20 metre... Avrupa Birliği meselelerinde olduğu gibi Avrupa Birliğine uyumlu olsun diye çok isterim ama yine de kısmen olmayabilir kendi ülkemize özgü koşullar nedeniyle.

Derdim şu: Yani önemli olan, bu raporun, hayata geçecek biçimde -bakın, tekrar söylüyorum, en kolayından başlansın- sonuçları itibarıyla bir yol haritası olsun. Bu yol haritasının da en kolayı, en yapılabilir maddesi hangisiyse oradan başlanarak yürütme açısından yürütülürse kıymetli olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL - Teşekkürler Sayın Sarıbal.

Başkan Vekilimizin bir söz talebi var.

Sayın Nazım Elmas, Giresun Milletvekili, Sayın Başkan Vekilim, buyurun.

NAZIM ELMAS (Giresun) - Değerli Başkanım, değerli grup arkadaşlarımız; uzun süredir birlikte birtakım barınakları ve bölgeleri gezdik, sorunları yerinde incelemek üzere farklı farklı mekânlarda farklı türlerin üretildiği yerleri gezdik. Burada belki bugün itibarıyla müdahale etmemiz gereken bazı noktalar olabilir, onların bundan sonrakilere ait bir planlama içerisinde gelişmesini ve gelecek günlere aktarılmasını sağlayabiliriz. Bir de geçmişe ait yapılan birtakım yapılanmalar, yapılaşmalar var; onları da kendi içinde tekrar değerlendirebiliriz. Bu açıdan baktığımızda, mesela, en son, balıkçı barınağı olarak Giresun'da bir balıkçı barınağı yapılıyor. Biz bu kadar seyahatten sonra, bu kadar farklı alanlardaki yapıları gezdikten sonra, Giresun'daki bu barınağı, bizim gördüğümüz bütün eksikliklerin giderilmiş olduğu ve bundan sonraki süreçte örnek alınabilecek bir yapı olması bakımından elimizde yeni bir fırsat olarak görebiliriz. Bu açıdan baktığımızda, Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü tarafından imalatı devam eden bu barınağın bir vakitte Genel Müdürlük nezdinde incelenerek, heyet tarafından, heyetin uygun gördüğü kişiler tarafından incelenerek, üstyapısında nelerin olması gerektiğine dair birikimlerimizi, tecrübelerimizi ortaya koyarak ideal ve örnek bir barınak olması noktasında fikirlerimizi söyleyebiliriz.

Bu kapsamda, belki unutulmuş bir tarafı da gündeme geliyor. Balıkçı barınağında motorlardan kamyonlara balıkların aktarılması esnasında atık suların denize karışması ve orada farklı bir kirlilik görüntüsü vermesi birtakım şikâyetlere ve rahatsızlıklara sebep oluyor. Bu kapsamda bakıldığında, yakın ve yeni zamanlarda ortaya çıkan böylesi bir talebi de Genel Müdürlük nezdinde gündeme getirilebilir, bundan sonra barınaklarda çevreyi kirletmeyen, bu aktarma ve boşaltma esnasında denize dökülmek zorunda kalan suların farklı bir modelle ve metotla toplanarak arıtılıp denize dökülmesi noktasındaki yeni tekliflerimizi de Bakanlık nezdinde ilgililere ulaştırabiliriz. Belki bundan sonra yapılacak barınaklara örnek olması açısından da bir başlangıca vesile olabiliriz.

Bu kapsamda, Değerli Başkanımız uygun görürse, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığında Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü nezdindeki balıkçı barınağının üretimini yapan, ihalesini yapan Bakanlıkla bu hususun görüşülerek, devam etmekte olan ve bitme aşamasına gelmiş barınaklardan bir tanesi veya belki de benim bildiğim en son barınak olarak Giresun'daki balıkçı barınağının ideal bir balıkçı barınağı hâlinde model olabilmemesini sağlayabiliriz. Bunun da belki Komisyonumuzun yapacağı en güzel bir çalışma ve modelleme olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Çok özür diliyorum Başkanım.

Hüsmen Bey'in çok selamı var. İzmir'deki programından dolayı katılamadı. Mesaj attı, "Paylaşırsanız sevinirim." dedi; ben de paylaşıyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Aleykümselam.

Teşekkür ediyoruz Hüsmen Bey'e.

Profesör Doktor Nazım Elmas, Giresun Milletvekili, Sayın Başkan Vekilimize teşekkür ediyoruz.

Bu konuyu da yine arkadaşlarımız yazışsınlar, genel hatlarıyla ideal bir balıkçı barınağında Bakanlık açısından, Tarım Bakanlığı açısından olması gereken hususları ve Ulaştırma Bakanlığı açısından sahip olunması gereken diğer teknik konuları da talep etsinler, onları da gene raporumuzun içerisinde kullanırız, eklerine koyarız; hazır olsun çalışma aşaması sırasında.

Kayseri Milletvekili Sayın Sayın Bayar Özsoy, buyurun.

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Çok Kıymetli Komisyon üyesi arkadaşlarım, ben de öncelikle bu Komisyonun çalışma sürecinde bizden emeklerini esirgemeyen Meclis çalışanı kardeşlerimize, kameramanından stenografına, uzman kardeşlerimize, hepsine çok teşekkür ediyorum. Hakikaten çok güzel geziler oldu. İnşallah, bu yaptığımız çalışmalardaki rapor neticesinde Türkiye'deki su ürünleri üreticileri ve balıkçılar için çok güzel şeyler çıkacak fakat çok güzel şeylerin rapor hâlinde çıkmasından ziyade onların hayata geçirilmesi çok önemli. En önemlisi, bence, yönetmeliklerden başlayarak, en basitinden başlayarak dokunuşlar yapmamız lazım diye düşünüyorum. Komisyon görevini bitirdi, imzaladı, teslim ettikten sonraki süreçte de belki bu Komisyonun üyeleri olarak, bitmiş Komisyonun üyeleri olarak takip edebiliriz, bir şeyler yapmaya çalışırız Meclis Başkanlığı nezdinde ve diğer şeylerde.

Tabii, burada problemleri ve çözüm önerilerini tüm illerde herkes söyledi, birçoğu birbiriyle örtüşüyor; bu örtüşenleri üst üste koyarak ayıklayıp gerçekten ihtiyaç olan şeyleri yapmak lazım diye düşünüyorum. Bazı problemlerin biraz bürokrasiye takıldığını, sanki hiç kanuna veya yönetmeliğe gerek kalmadan yerelde bile çözülecek problemler olduğunu gördüm. Burada, tabii, belediye başkanlarımızın, kaymakamlarımızın, valilerimizin de su ürünleri üreticilerine destek olmaları lazım her şekilde yani bizim sadece su ürünleri değil, tüm üreticilerimize destek olmamız lazım hem tarım hem hayvancılık, arıcılık, aklımıza ne geliyorsa. Tabii, yereldeki destek her şeyden çok daha önemli. İnşallah, ben bu Komisyon raporu neticesinde, yönetmeliklerden başlayarak değişmesi gereken... Gerçekten, insanların bazı ihtiyaçları çok acil, kanuna tabi ama önce yönetmelikleri, sonra da varsa yapılması gereken kanun değişiklikleriyle ilgili de "Komisyonumuzun görevi sona erdi, bırakalım."dan ziyade biz de takip edersek çok iyi olur diye düşünüyorum. İnşallah, bundan sonraki süreçte hep beraber başka işlere de imza atarız.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Kayseri Milletvekili Sayın Bayar Özsoy’a teşekkür ediyoruz.

Tabii, bizim uzman arkadaşlarımız -sizin söylediğinizden anladığım- bu Komisyonun tespitleriyle ilgili, özellikle, yapılması gereken işlerle ilgili mevzuat mâniaları var mı, varsa bunlar nelerdir, onlarla ilgili de bir çalışma yapılırsa; hangi alanlarda bir düzenleme gerekiyor, belki özel olarak maddesi bile belli olabilir genel şeyin dışında; onları da en azından hazırlamış olurlar. Bazen mevzuat mâniası olmadığı da bu çalışmalarda ortaya çıkabiliyor. Dediğiniz gibi, çok hızlı bir şekilde yapılmasına da vesile olunmuş olabilir.

Teşekkür ediyoruz.

Barış Bey’in söz talebi var.

Komisyon Sözcüsü Sayın Barış Karadeniz, buyurun.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben de son toplantılarımızda, saha çalışmalarımızda bütün arkadaşlarımıza teşekkür etmiştim. Bizim Türkiye Büyük Millet Meclisinin personelinden tutun, bizi taşıyanlardan, kameramanından, ses sistemcilerine kadar, stenograflara kadar bütün arkadaşlarımız çok özveriyle çalışma sergiledi. Milletvekili arkadaşlarımız olarak bunu, ilk gün dediğimiz gibi, son gün de aynı noktada bitirmedik aslında ama aynı noktada geldik. Bir uyum ve ahenk içinde bir çalışma olduğu zaman bunun sonucunun da rapor aşamasının da ben çok başarılı olacağına inanıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi tarihinde bu su ürünleriyle ilgili belki partisel anlamda çalışmalar olabilir ama yanılmıyorsam, bütün partilerin bir arada olduğu ilk ve tek Komisyon oldu. Onun için, aslında, bu 22 arkadaşımıza bu Komisyonun bitmesi, 17’sinde sona ermesi demek aslında bu Komisyonun bittiği anlamına gelmiyor çünkü tarihî bir misyon yüklendi bizlere. Bu Komisyonun yaptığı çalışmalar ve sonucunda çıkacak raporun Türkiye’de -hep derim- belki daha doğmamış çocuklara miras bırakılacak bir su ürünleri sektörünün aslında misyon yüklenmiş Komisyon üyeleriyiz. Yarın olmayacak, başarısız olunacak bir durumda aslında hepimiz bir sorumluluk aldık. Sayın vekillerimize katılıyorum, eğer bu Komisyonun sonuçları sahada görülmeyecekse o zaman biz çok zan altında kalırız ve ilk etapta yapmamız gereken şeyleri zaten biliyoruz.

Belki Komisyonunda su ürünleriyle ilgili çok bilgisi olmayan arkadaşlarımız olabilir, herkesin farklı alanları olabilir ama şu üç aylık süreçte aslında bir okul gibi, belki görmediğimiz, belki hayatta hiç göremeyeceğimiz bu emekleri gördük. Bir balığın üreticisinden tutana, işlemeden yemine kadar nasıl bir emekle bir süreçten geçtiğini, o süreçte bir balık üreticisinin iki yıl hiçbir beklenti içine girmeden o balığı ürettiğini, yavrusundan, larvasından tutun o büyüme süreçlerinin komplike bir çalışma olduğunu Türkiye’ye fark ettirdik aslında.

Az önce gelirken Meclise uğradım, Meclise giderken televizyonlarda gene Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu çalışma Komisyonu dönüyordu. Üç aydan beri belki de tek araştırma komisyonu olmasından dolayı arkadaşlarımızı biraz bıktırdık çünkü televizyonlar üç dört aydır bizi gösteriyor. Arkadaşlarımız, milletvekili arkadaşlarımız bizden balık bekliyor. Komisyon olarak artık bize bir görev daha düşüyor sanırım.

Şimdi, ilk başta mevzuata takılmadan ya da mevzuatta çok basit değiştireceğimiz şeyler var. İlk gün demiştik, balıkçılar da demişti, “Mesleğin tanımı yok.” demişti. Mesleğin tanımını yapmak; uzman arkadaşlarımızın gerekli yerlerle görüşmesi sonucunda belki bu tanımlamayı yaparsak ilk başlangıcı yapmış oluruz.

Sigorta mevzuatı... “Gittiğimiz bölgelerdeki sorunların hepsini birden yapalım.” dersek çok zor bir süreç başlar ama biz bu mevzuatla ilgili ya da raporla ilgili bütün sorunları tespit edip ama başlanması, ilk başlanması gereken yerden başlarsak bu raporun sonucu mükemmel olur.

Benim yıllardır söylediğim bir şey var, birçok bakanlık -az önce de konuştuk, bir sevgili ağabeyim de söyledi- birbiriyle istişare yapmak zorunda. Bir bakanlığın verdiği değeri öbür bakanlık veremeyebiliyor çünkü farklı açıdan bakıyor. Olması gereken, evet, çevresi var, bunun uygulaması var ama ben bunu uzun zamandır ve sahadan aldığımız... Hep beraber gördük, burada, Türkiye’de, ülkemizde denizcilik, balıkçılık ve su ürünleri bakanlığının şart olduğunu; bu bakanlıkların birbirleriyle olan süreçle ilgili uzatılan kısmı tek bir bakanlıkla yönetilirse çok daha başarılı, sonuca odaklı... Türkiye, 3 tarafı denizlerle çevrili, 4 denizi olan ve iç suları olan bir ülke olarak dünyada gerçek söz sahibi o zaman oluruz.

Avrupa Birliği mevzuatı tabii ki ama birden de olacağını düşünmüyorum çünkü bizim bir emeklemeye başlamamız lazım bu işle ilgili; bunu direkt uygulamaya geçtiğimizde şartlar ağırlaşabilir. Sadece Avrupa Birliği olarak düşünmeyelim çünkü Karadeniz’de bir havza var, bu havzanın içinde 5-6 ülke var; Akdeniz’de bir havza var, bu havzanın içinde Afrika’sından tutun, Mısır’ından, Fas’ından bir yapı var ve Ege’de de ayrı bir yapı var. Yani bizim bu ülkelerin mevzuatıyla biraz birbirine uyumlu hâle getirmemiz lazım. Hep sahada gördüğümüz, Karadeniz’de diyorlar ki: “Bizim burada tutmadığımız balığı öbür tarafta tutuyorlar.” Öbür tarafta da biz tutuyoruz sonuçta. Bizim buradaki mevzuata aykırı olan şeyi, gidip öbür tarafta bu balığı tutma çabası içine giriyoruz. Demek ki bütün ülkelerin uzlaşması gereken bir yapı var.

Balıkçı barınaklarıyla ilgili, gördük sahada, balıkçıların ve denizcilerin evi barınaklar. Barınaklar ne kadar şartlara uygun olursa başarı burada gelir ama birçok balıkçı barınağından tutun diğer limanların da bir kere imarla ilgili sorunları var. Milletvekili arkadaşlarımız olarak belki bir sefere mahsus bunu, kötüye kullanılmayacak şekilde -gerekli arkadaşlar o konuda hassas olurlar- bir kere imarla ilgili durumlarını çözmemiz lazım. Balıkçı barınaklarının üst yapısından tutun fiziki şartlarına kadar şu anda kimse bir şey yapamıyor. Neden? İmar yok. Belki ilk başta bize Meclis olarak böyle bir yetki verilmesi lazım ki yani yetkiyi bizim vermemiz lazım ki o balıkçı barınaklarının ilk sorununu orada çözmemiz lazım. Ne kadar konuşursak konuşalım, imar çerçevesinde olmadığı sürece burada balıkçı da haksız duruma düşüyor, oradaki bürokrat da yetkili de yetkisiz de. Bunun, ben, önceliğe alınmasını söylerim.

Az önce meslek tanımından bahsettik. Şimdi, Vehbi ağabeyimiz şöyle dedi, yani, evet, tanımlama da olması lazım. 6 metrelik bir balıkçı teknesinin adı da “gemi”, 100 metrelik bir teknenin adı da “gemi”. Mevzuata baktığınız zaman, 6 metrelik tekneden istenen de aynı şey, 100 metrelikten de. En basitinden sintine pompası, boşaltması, işte, atık durumu. Onun için, bir kere, tanımlamanın da buradan yapılması lazım. Uzman arkadaşlara da özellikle söylüyorum, bizim esas görevimiz... Sahayı gördük, hep beraber hissettik uyum ve ahenk içinde sonuca geldik, başardık da. Bunun hepimiz için bir gurur kaynağı olması lazım ama esas başarılması gereken süreç bana göre şimdi başladı. Bu rapor aşaması o kadar hassas ki tavsiyem, rapor hazırlanırken ilgili bakanlıklardaki yetkili birimlerin de o rapor hazırlanma aşamasında orada bulunması çünkü baktık Tarım Bakanlığıyla ilgili yetkililerimiz var ama Tarım Bakanlığıyla ilgili yetkililerimiz için de işlemeyle ilgili, su ürünlerinin işlemeyle ilgili bir mevzuat var. Eğer o mevzuatın içine orayı sokmazsak yarın yeni çatışmalar doğabilir. O yetkili birimlerin de bu mevzuat çalışması, rapor çalışması için de katkı sunmaları lazım ve ortaklaştırılması gereken birçok alan var.

Seçimler var tabii, 31 Mart'a kadar herkes bölgesinde olacak, ara ara belki geleceğiz. Meclis ne zaman kapanıyor, onu da tam bilmiyorum, bir söylemeleri 15'inde kapanıyor, bir 29'unda; hiç fark etmez yani sonuçta, on gün, on beş gün içinde kapanacak ve seçimden sonra -bu da bir tavsiyem yani olursa seviniriz- bu sahada gezdiğimiz kadar bizim rapor aşamasında da bir arada olmamız lazım. Raporlama sürecinin her kademesini uzman arkadaşlarımız, akademisyenlerimiz ve sahadakiler kâğıda döktüğü an, bu başarılı Komisyonun, birbiriyle ahenk içinde olan Komisyonun o sonucunda kimsenin şerh koşmaması, oraya şerh yazılmaması adına, ortaklaştırılmış ve gelecek nesillere yönelik bir sürdürülebilir balıkçılık anlayışında o raporun da hazırlanması lazım diye düşünüyorum.

Konuşacak aslında çok şey var ama ben buradaki arkadaşlarımla bu Komisyon sürecinde yaşadığımız... Tabii hiç kızmadık birbirimize, çok güzel anlarımız yaşandı. Onun için, varsa kırdığımız ya da farkında olmadan yaşadığımız bir şey hepinizden bir helallik istiyorum. İnşallah, böyle bir şey yaşamamışızdır, yaşadysak da özür dileriz.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, Komisyon Sözcümüz Sinop Milletvekili Sayın Barış Karadeniz'e teşekkür ediyoruz.

Burada, Avrupa Birliği mevzuatıyla ilgili bize verilen bilgilere göre bu süreç Kıbrıs Rum kesimi tarafından bloke edilen fasıllardan bir tanesi, süreçlerden bir tanesi. Gene, sizin söyledikleriniz bağlamında, uzmanlarımız sadece Avrupa Birliği ülkeleriyle değil, o zaman Karadeniz'deki Gürcistan gibi veya işte başka bir iki diğer ülkeyle de karşılaştırmalı bir süreci...

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Hatırlarsanız, Mersin'de balıkçılar şöyle bir ifade kullandı: "Mısır'ın, Suriye'nin balıkçıları bizim kara sularımıza kadar gelip avlarıncın biz o kara sularında avlanamıyoruz." Demek ki sadece...

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) – "Bizim yasaklı olduğumuz dönemde onlar gelip avlanma yapıyor." dediler.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Tabii. Yani ortaklaştırılması gereken başka ülkeler de var, ben onu belirtmek istedim yani sadece Avrupa Birliği mevzuatı içinde Avrupa Birliği ülkeleri değil, bu tarafta Gürcistan var ama ne kadar devlet olarak tanınmasa da bir Abhazya balıkçılığı var, Rusya var, Ukrayna var, Mısır, Libya, Fas, Yunanistan...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Mevzuatı olan yerlerle ilgili uzmanlarımız bunu da karşılaştırmalı hukuk kapsamına almış olsunlar, hem Karadeniz'de hem Akdeniz'de. Tabii, Kıbrıs Rum kesiminin Avrupa Birliği mevzuatı blokajı bizim Avrupa Birliği sürecimizi de direkt etkileyen bir şey, o da inşallah en kısa zamanda aşılır.

Bu balıkçı barınaklarının imar mevzuatıyla ilgili, imarıyla ilgili yapılması gereken durumla ilgili Bakanlıktan bir pozisyon yani hem bakanlık pozisyonları hem atılması gereken adımlarla ilgili diğer bakanlıklar varsa, -Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yapması gereken bir husus herhâlde- onu da bir yazışıp en azından o konuda da bir bilgi alınırsa o da rapor yazım aşamasında inşallah işimize yarar.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Başkanım...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Buyurun.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Müsaadenizle şunu demek isterim: Hepimiz görmüşüzdür fakat dikkatimizi çekmemiş olan bir konu vardır. Avrupa'yı dolaşanlar bilir, limanlarda -soğuk yerlerdir de oralar, biliyorsunuz yani buz gibi yerler- limanların içi, marinaların içi yelkenli tekne doludur. Bizde motoryatı çok severler ama esas tekneci yelkendir yani. Mesela, ben oraya ilk gittiğimde şaşırımdı,

ya, bunların ne alakası var, bu kadar yelkenli; İngiltere'nin değişik yerlerinde, yukarıda, Norveç'te. Şimdi orada yaşıyorlar, yeni nesle denizi biraz daha tanıttığımızda, sevdiğimizde... Bu gördüğün Karadeniz'de bir tane yelkenli gördük mü, görmedik değil mi? Bak, on beş yirmi sene sonra... Ben onu üniversiteler üzerinden şu anda teşvik etmeye çalışıyorum. Birçok üniversitede kulüp var, sizde de var, Giresun'da, Trabzon'da da var ama yelken kulübü yok. Bu insanlar ona bir alıştıkları zaman -biz bugün adına "barınak" diyoruz ya- o barınaklar çok farklı teknelerle dolacak. Onun için, çocuğun adını koyarken hani, tip proje, bu liman mı olsun, barınak mı olsun, ne olsun? Yani on beş yirmi sene, elli sene sonrasında hesaba katarak bu işin içerisine girmek... Ve inanıyorum bu olacak. Bu, sonuçta, kültürel bir dönüşümdür, ülkenin refahıyla alakalı bir şeydir, eğitimle alakalı bir şeydir. Dolayısıyla, bizim, o tarifi yaparken bir daha ama bir daha gözden geçirmemiz gerekiyor ve sahiplik konusu da çok önemli.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Yani balıkçı barınakları sadece balıkçılara has mekânlar olmayacak belki bundan on beş yirmi sene sonra.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Tabii, kesinlikle olmayacak.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Dolayısıyla ona uygun da bir tanımlamanın yapılması daha doğru olabilir.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Kesinlikle. İşte, örnekleri var, Batı'da var. Bugün İtalya'ya gidin veya Yunanistan'a gidin... Bir gezmeye gidelim, bir de öyle yapalım ya, bu Komisyon bir de bir yurt dışı şey yapsın.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Başkanım, süremiz nihayete erdi.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Bak, göreceksiniz, Marmara'nın içerisinde... Başka bir program vesilesiyle... Orada bizim temsilciliklerimiz var, adamlara iki resim çekip gönderiyoruz... Şimdi Google'dan bile görürüz, şu anda gir şeye, İtalya'da herhangi bir "x" limanı aç, bak göreceksin.

YUSUF ZİYA ALDATMAZ (Bartın) – Ege'deki limanlar da aynı şu anda.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Hâlen var, bizim güneyimiz de şu anda o duruma geldi, güney öyle; kavga da oradan çıkıyor zaten, kılıçkalkan işi güneyde bu yüzden oluyor "Buranın sahibi kim? Hasılatı kim alacak?" Kuzeyde yok ama kuzeyde olacak, olacak yani. Ne zamanki çocuklar...

Şimdi, bakın, bu kültürel bir eğitim; tek kişilik aile, çift kişilik aile. Şimdi tek kişilik aileyi biz yadırgıyor muyuz, yadırgamıyoruz değil mi? O hâle geldik, bir kişi tek başına yaşayabilir veya iki kişi bir yerde yaşayabilir. Yarın bir gün, bugün konutlarda tek yaşayanlar yakın gelecekte teknelerinde tek yaşayacaklar, bunların evi artık tekneleri olacak; yaşıyorlar, üç yüz altmış beş gün yaşıyorlar, evleri onların. Bir yelkenli teknenin içinde de yaşanır mı? Harbi yaşanır, hiçbir sıkıntı yok.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, teşekkür ediyoruz.

Şimdi Van Milletvekili Sayın Kayhan Türkmenoğlu.

Buyurun Sayın Türkmenoğlu.

KAYHAN TÜRKMENOĞLU (Van) – Değerli Başkanım, sizin şahsınızda bütün milletvekillerini, bizimle beraber Komisyonunda yol arkadaşlığı yapan arkadaşlarımızı saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Üç aylık bir süre içerisinde gerçekten ufukumuzu açan, bazen görmediğimizi gösteren... Özellikle de birçok bölgemizi belki ilk kez gördük, sektörü yakından tanıma fırsatı elde ettik. Her ne kadar sektörün bir parçası olmasak da bu sektörde gayret gösteren, emek veren bütün balıkçı arkadaşlarımızı, bu sektörde görev alan arkadaşlarımızı yakinen tanıma fırsatı bulduk. Hakikaten, Türkiye'nin üç tarafı

denizle örölü, böyle bir coğrafyada yaşıyoruz. Bu coğrafya içerisinde, Türkiye’de hem açık deniz balıkçılığını hem de iç su balıkçılığını da tahlil ettik. Yani, ben iç su balık sektörünün içerisinde sadece Van’ı zannedirdim; iç su balığının yüzde 10’unu kapsayan, yüzde 10’unu karşılayan bir kapasitesi olduğunu söyledim ama tabii, Kayseri’yi gördükten sonra da değışti fikirlerim.

Hepsi ayrı bir güzel fakat bu Komisyona giriş gayemiz en önemli sebeplerinden biri bir Vanlı olarak Van Gölü’nü anlatmak, Van Gölü’nün içerisinde yaşayan endemik tür olan, belki dünyada hiçbir denizde, hiçbir gölde olmayan, sodalı suda yaşayan endemik inci kefalinin tanıtımını yapma ve onu anlatma fırsatı elde ettik; bu önemli. Van Gölü sekiz yüz bin yıl evvel oluşmuş bir lav set gölüdür. Bu gölün içerisinde -tabii, bizim inci kefalinin- canlı yaşaması da ayrı bir mucizedir ve bu canlıların tatlı suya yumurtalarını bırakması da ayrı bir özelliktir. Bunları zaten biz Van’da gördük ve o sektörü de Van’da ben tanıdım, inşallah o sektörle yakinen ilgileneceğim.

Benim söylemek istediğim řu: Birincisini zaten Barış kardeşimiz söyledi, biz ne kadar bu işi bilirsek bilelim, bu işin pratiğini yapan, tekniğı bilen insanlarımız var, özellikle kurumlarımız var, bu işte akademisyenlerimiz var. Rapor aşamasında bunların da fikirleri bizim için çok önemli, onların da görüşleri bizim için çok önemli; onların da görüşlerine yer verilmesi, onlarla da istişare edilmesi benim birinci temennim. Çünkü mesela, Van’da artık bizim 15 Nisan ile 15 Temmuz arasında inci kefalinin göçü esnasında korsan balıkçılar tarafından yakalanan balıkların bir daha tekerrür etmemesi... Özellikle Tarım İl Müdürlüğümüzün ve yerel idarecilerimizin, kolluk kuvvetlerinin bunu denetim altına almaları, bunu iyi şekilde denetlemeleri... Gölümdeki inci kefali varlığının yılda 40 bin ton olduğu řu an ifade ediliyor ama ben bunu yılda 50 bin tona, 70 bin tona nasıl çıkarırım; řu anda 8 bin ton olan yıllık avlanma kapasitemizi avlanma döneminde de 10 bin tona, 15 bin tona nasıl çıkarırım; hedefim bu olmalı, her yerde de bu şekilde bir hedef koymalı insanlar.

Şimdi iç su balığında da biz Kayseri’yi gördük, Kayseri’de de sazan ve alabalık hususunda çok güçlü firmaların olduğunu, Türkiye’nin iç su balığının yüzde 37’sini sadece 6 firmanın karşıladığını biz orada gördük.

Deniz balıkçılığı hususunda da özellikle denizlerin, Akdeniz’in, Karadeniz’in, Ege’nin; hepsinin kendine ait bir hikâyesi var. Biz bazen Avrupa’yı örnek gösteriyoruz ama kendi içimizde de ayrı ayrı bölgelerde, ayrı ayrı hikâyeleri var bu işin. Yani Samsun’daki bir balıkçının sorunları ile Muğla’daki balıkçının sorunları bana göre aynı değil, ben öyle gördüm. Mesela, ne bileyim, Kastamonu’daki, İnebolu’daki bir balıkçının meselesi ile Görele’deki bir balıkçımızın hem fiziksel anlamda hem lokasyon anlamında sorunları belki bir değil ama bir gerçek var ki herkes mutludur aslında. Sorunlar vardır, sorunlar olacaktır. Kurumlar arasında bir istişare kültürü olur ve kurumlar arasındaki bu birlikteliğı eğer çözebilirsek zaten sıkıntı olmayacaktır.

Diğer bir husus, mesela, bu şeylerin içerisine şeyin girmesi; bizim Van Gölü’nü özellikle sit alanı olarak koruma altına alacakları için muhafaza ettikleri bir alanda balıkçı barınakları ve özellikle yapacağımız küçük limanlar bu işin dışında kalmalı çünkü tamam, orada yapıya izin vermiyoruz ama sonuçta balıkçı barınağına da izin vermediğiniz zaman orada balıkçılarla ilgili bir sıkıntı yaşanıyor. Niye? Zaten göl çekiliyor, göl 3-4 metre çekilmiş, bir de bunun üzerine bizim balıkçı barınaklarını yeniden dizayn etmemiz gerekiyor; gölün seviyesi düştükçe orada tekrar, yeniden bunu yapmamız gerekiyor; bunu yaparken de Koruma Kurulu tarafından sit alanı ilan edildiğı için ruhsatlar verilmiyor tabii.

Diğer taraftan, özellikle deniz balıkçılığındaki meseleleri Barış kardeşimiz biliyor, zaten sektörün içinde, Vehbi ağabey de içinde ama dediğim gibi, her bölgenin kendine ait bir özelliğı var. Sevindiğimiz konu řu: Herkesin kendi alanıyla ilgili, balık kapasitesiyle ilgili veya balıkla ilgili ufak tefek sorunlarının

dışında ciddi anlamda çok büyük bir sorun ben görmedim, sadece entegrasyon hususunda bir kopukluk var, işte, Ulaştırma Bakanlığının işini Tarım Bakanlığı mı yapacak, Tarım Bakanlığının işini Çevre, Şehircilik Bakanlığı mı yapacak, burada bir entegrasyon sorunu var; onu da oluşturduğumuz zaman kurumlar arası diyalogla bu işlerin birçoğunu çözmüş olacağız.

Raporumuzu hazırladık ama her şeyden evvel, üç aylık bir süre içerisinde çok güzel dostluklar kazandık. Yani milletvekillerimiz arasında siyasi parti ötesinde bizim kurmuş olduğumuz bu dostluklar benim açımdan çok çok anlamlı, bunlar önemli şeyler. Gittiğimiz her yerde vekil arkadaşlarımızın özenle, büyük bir gayretle gelen Komisyon üyesi arkadaşlarımızı mutlu etmek için nasıl çaba sarf ettiklerini gördük. Bunun için ben şahsım adına bütün arkadaşlarıma şükranlarımı sunuyorum, müteşekkirim.

Tabii, bu Komisyonda bizler sonuçta vekil olarak işin vitrinindeyiz ama mutfaktaki adam her zaman unutulur, biz bunları hiçbir zaman unutmayacağız. Mutfaktaki arkadaşlarımız, örnek veriyorum, işte, Osman kardeşimiz; Komisyondaki stenograflar, yazan arkadaşlarımız; bu işi organize eden arkadaşlarımız, bizimle beraber gelen kaptan arkadaşlarımız yani o otobüsü süren arkadaşlarımız, akademisyen arkadaşlarımızdır. Kızcağız sırtında kamerayla bizi izlemiştir, diğeri elinde mikrofonla ses sistemimize alıp onu çözmek... Onları çözmek kolay bir iş değil. Bunların her birini kitaplaştırıp... Bildiğim kadarıyla, yine en az -çünkü geçmiş dönemlerdeki komisyonlardan biliyorum Başkanım- 500 sayfadan aşağı tutmuyor bu komisyon raporları. 500 sayfa olarak adam bunu teker teker, ilmek ilmek işliyor. Bunların hepsi bizim için önemlidir. Resim çekeninden, otobüscüsünden bize kolonya ikram edenine kadar bütün arkadaşlarımıza, hepsine ayrı ayrı özellikle şükranlarımı, teşekkürlerimi ifade ediyorum.

Başkanım, biz size teşekkür ediyoruz, çok güzel bir şekilde Başkanlık yaptınız. Sabırlı bir Başkanınız. Diyordunuz ki: “Konuşmak isteyen var mı?” Hiç kimse parmak kaldırmıyor, sen zorla konuşturuyordun milleti “İlla konuş.” diyordun. Bu da güzel bir erdem, bu da siyasetin ilmî şeylerinden biridir. Onun için, sizden de çok çok memnunuz, Allah razı olsun. Barış kardeşimiz zaten sektörün içerisinde. Bütün arkadaşlarıma ben çok çok teşekkür ediyorum, Allah bu birliğimizi daim etsin.

Daha güzel günlerde, daha güzel çalışmalarda inşallah tekrar buluşmak dileğiyle ben bütün arkadaşlarımıza çok çok teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Biz teşekkür ediyoruz.

Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan, buyurun.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) – Başkanım, ben teşekkür ediyorum.

Tabii, bizim sayımız az olduğu için her yerde eziliyoruz, burada da benim katkım az oldu doğrusu çünkü tek kişiyiz, siz maşallah kalabalıksınız. Özellikle de yönetime ben özel teşekkür ediyorum, Vehbi Başkanımız sağ olsun, sektörden geldiği için Barış Bey, sizler de büyük gayretlerle katkı sağladınız.

Bundan sonra, bu raporla ilgili meselede benim de gözüm korktu doğrusu “500 sayfa rapor yayınlanacak.” diye söyledi arkadaşlar. 2 bin sayfa... Yani bizim bunu okumamız hiçbir şekilde mümkün değil, biz ona kafa verinceye kadar tüm dünya elden gider. Onun için de mümkünse biraz daha daraltılmış bir şey olma imkânı olur mu? En azından yani “yönetici özeti” şeklinde bir bilgi özeti geçilse en azından biraz daha katkı noktasında veya eleştiri, muhalefet edeceğimiz yerler...

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – 2 bin sayfa yazmışlar, onu özetleyecekler muhtemelen.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) – Tabii, bir de malum, bu kooperatifler... Şimdi, gittiğimiz yerlerde doğal olarak seçmenle muhatap olduk, hep seçim bölgeleriydi, üreticilerin talepleri var. Yani bizde bu kooperatif meselesi, biliyorsunuz, büyük bir sorun. İşte, 15 adam; buluyor, kardeşini,

yengesini buluyor, getiriyor, oldu kooperatif. Her türlü hak elde ediyor, öbür taraftan da sermaye düşmanlığı yapıyor. 200 personeli olan bir işletme tek bir kişi sayılıyor ama 4 köylü kocaman bir kooperatifmiş gibi sayılıyor yani sermaye düşmanlığı yapmaya da gerek yok; hak, hukuk, adalet neyse o. Bence bu kooperatiflere bir çekidüzen verme hususunda bir not düşebilirsek iyi olur. Yani mesela, bir ilde belli sayıda kooperatif olmalı. Mesela, bizim Hatay'dakiler de -bu arada bunları da not düşmüş olalım- deprem bölgesi olarak da depremzede üreticiler deprem bölgesine gelinmesini beklediler, bu da gerçekleşmedi. Eğer, şayet görev uzatılma gibi bir durum söz konusu olursa Hatay'ı öncelikli olarak gidilecek yer arasına alabilirsek memnun oluruz. Hatay'da 600'ün üzerinde üretici var, o bölgeye gidilmedi.

Burada arz etmeye çalıştığım husus, kooperatifle ilgili bir sınırlama getirilmeli. Ticaret odalarının, efendim, deniz ticaret odalarının vesaire nasıl bir ilde birden fazla olma imkânı yoksa kooperatifin de en azından ya bir il içerisinde veya ilçe merkeziyle sınırlı olması gibi... Olmayan yerlerde mesela olmayan ilçeler de var. Bizim, Hatay'da da bir yerde toplanmışlar, diğerlerinde yok mesela, o açıdan da yani kooperatifle ilgili hususta bir düzenleme yapılabilir.

Bir de bu talepler... Yani nihayetinde bu milletin emaneti burası, halka şirin görüneceğiz diye, istedikleri her şeyi yapacak değil ki. Mesela, dünkü, son, Adana'da gezide gördünüz, müzeye gittik Başkanım ve orada belki ekibin, herkesin haberi olmadı, sağ olsunlar büyük gayret edilmiş. Müze, Türkiye'nin en büyük mensucat fabrikasıydı, fabrika kapatıldı, yerine müze yapıldı, eski dönemlerdeki iflası... Diğer balıkçılık alanına gittiğimizde, tam Nasrettin Hoca'nın türbesi gibi, çölün ortasına bina yapılmış etrafında bir şey yok. Mesela, burada, bu mal bir şekilde emanet yani milletin beytülmalı, yetim hakkı. Onun için de bu konuda da en azından Komisyon olarak tepkimizi ortaya koymuş olursak böyle bir yatırımla önce üretime yönelik, sonra idari yönü vesaire şeklinde... Madem ora yapılmayacaktı... Ki belki yerler uygun değil, bilmiyorum, tabii, sektörün içerisindeki insanlar daha iyi bilir ama o binanın bence orada hiçbir faydası yok, boşuna, onun bakımı bile dünya masraf. Yani bu harcanırken bu hususların itibara alınması iyi olur.

Ben tekrar teşekkür ediyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, teşekkür ediyoruz.

Bu kooperatiflerle ilgili nasıl bir düzenleme yapılabilir, onu da bir Tarım Bakanlığına soralım. Yani bu söylediğiniz konuda, ilçelerde mesela, ilçe merkezlerinde olabilir veya işte, ticaret odası modelleri buraya uygulanabilir mi? Bir çalışmaları var mı yok mu soralım. En azından Bakanlığın bu konudaki görüşünü alalım. Aslında tabii, su ürünleri kooperatifleri Tarım Bakanlığının alanı.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Çok özür diliyorum Başkanım, vicdanen konuşuyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Buyurun, açayım mikrofonu.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Orada, 10 kişi bir araya gelip kooperatif kuruyor, koca limanı sahipleniyor, bu bir gerçek. Bazı yerlerde de yüzlerce kişi aynı büyük limanı şey yapıyor. Biz bunu bağlama esasına göre yapacağız, yapmamız lazım. Yani önemli olan kaç kişi olduğu değil, teknesi olan işte, sahipliği olursa o zaman, o iş sağlıklı oluyor. Yani belli ücret karşılığı olabilir, free olabilir. Şu şu hizmetleri buradan alıyorsun, kaydını yaptırıyorsun, senin yerin belli. O limanda veya barınakta ilgili bakanlık rıhtımları başka amaçla da kullanılabilir, kimseyi ilgilendirmez. Yani 5-6 kişinin bir limanı kapatıp ondan sonra o rıhtımları kullanma yetkisini elde etmesi işin tabiatına aykırı; ciddi manada yanlış, çok ciddi manada.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Limanlarla ilgili süreç 1-2 bakanlığı ilgilendirdiği için, birkaç bakanlığı ilgilendirdiği için yazıyla bir bilgi talep etsek herkes kendi açısından talebine veya yetki durumuna göre bir şey söyleyecek. Bunu genel hatlarıyla acaba akademisyenler mi çalışmıştır, nasıl oluyor?

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) – Kooperatifler Yasası’nda, ben yanlış bilmiyorsam Başkanım.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Buyurun Sayın Özsoy.

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) – Şimdi, bir ilçede bir sulama kooperatifi varsa yeni açılacak sulama sahaları mevcut sulama kooperatifine dâhil edilerek yapılır işlem. Yani bu Kooperatifler Yasası’ndan gelen bir şey. Atıyorum, işte Ankara’nın Kızılcahamam ilçesinde bir sulama kooperatifi var, orada bir sulama sahası var, yeni ilave sulama sahaları yapılacaksa o sulama sahasındaki çiftçi vatandaşlar sulama kooperatifine üye olurlar, onların arazisi de o sulama kooperatifinin bünyesinde sulanmaya başlar. Yani bu balıkçılıkta sanki böyle gibi düşünüyorum çünkü yasa, Kooperatifler Yasası, sulama, bilmem tarımsal ihtiyaç vesaire demiyor; Kooperatifler Yasası’ndan kaynaklanan bir şey olabilir. Ona bir bakmak lazım.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Ya, işte 5-10 kişi bir araya gelip bir kooperatif oluşturuyor.

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) – Yok, kuramazlar öyle, taşıma kooperatifi gibi falan değil, üretim olduğu için bu diğerlerinden farklı.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Sayın Vekilim...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Barış Bey...

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Mevzuatta şöyle: Bir balıkçı barınağı olarak işlendiyse balıkçı barınağının dışında orada herhangi bir faaliyetin bulunması imkânsız. Kooperatifler Kanunu’ndan öte, orada ihale yoluyla o kooperatif Tarım Bakanlığı tarafından, yetkili birim tarafından ihaleye çıkarılıyor. Bundan işte iki, üç yıl öncesine kadar balıkçı kooperatifleri, ilk etapta yerel yönetimler, hiçbiri o ihaleyi almıyorsa kişilere veriliyordu ama en son oraya üretici birlikleri de eklendi. Balıkçı barınaklarında ilk başta balıkçı kooperatifleri ve üretici birlikleri, sonra yerel yönetimler diye devam eden bir süreç var ama o balıkçı barınaklarının içinde, kooperatiflerin içinde 3 kooperatif de o ihaleye girebilir, 1’i aldığı zaman o kooperatifin işletmecisi -yani kaç yıl olduğunu hatırlamıyorum ama yedi yıl mı, dokuz yıl mı o kooperatifi işletiyor; şu andaki mevzuat böyle.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Yani 10 üyesi olan bir kooperatif...

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Hiç fark etmez, önemli olan o ihaleye girip o ihaleyi alması.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Bayar Bey, buyurun.

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) – Benim şimdi dün ve evvelsi gün şöyle bir şey dikkatimi çekti, Vehbi ağabey belki daha iyi cevap verebilir... Orada “Gemiye yazılan cezalardan tayfalar da sorumlu.” diye bir şey söylediler. Bu çok kötü bir şey yani ben bunu şuna benzetiyorum: Hani zabıta ya da gıda denetimcisi bir lokantaya giriyor. İşte “Hijyene uygun olmayan ürün tespiti.” Diyor, ceza yazacak. Kime? Ruhsat sahibine çünkü oradaki garsonların, çalışanların, hiçbirinin bu işte günahı yok; bu da böyledir diye düşünüyorum. Bu iş, bir an önce, belki, bir mevzuatta, bir yönetmelikte vesaire çok basit bir değişiklik yapılarak bu problem çözülebilir gibi geldi bana ağabey ya.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Bakın Müslümanlar, sizden bir şey rica edeceğim. Dün akşam beni “Ali Altıntop” diye bir tersane sahibi aradı. Ali Altıntop dünyanın her yerine -sen Ali’yi belki de tanırsın-deniz yüzeyi temizlik tekneleri yapar, ihracat yapar, her yere.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) - Utanıyorum bak, anlatırken utanıyorum, Allah şahit utanıyorum.

Şimdi, denizleri kirliletmeye ilgili cezaları Çevre Ajansına verdiler. Öncesinde de çok karmaşık bir yapı vardı. Belediyelere verdiler, aldılar, başkasına verdiler; bir sürü, bir sürü hikâyeler. Sonunda topladılar yetkiyi, Çevre Ajansına verdiler. Çevre Ajansı ne yapıyor biliyor musun? İşte, o bizim balıkçıların, balık suyundan dolayı olanlar dâhil, cezayı kesiyor, gidiyor. Tabii, Ali bunlarla sürekli görüşüyor, diyor ki: “Ya, tamam, ceza kesiyorsunuz da bu kirlenen yerin -yakıt, işte şeylerini- yani temizliğini kim yapacak?” “Kardeşim, ben onu bunu bilmem, benim vazifem para almak. Kim temizler, nasıl temizler...”

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) – “Para almak” deme Ağabey, ceza kesmek...

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Ceza kesmek...

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) – Hah, tamam.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Yirmi senedir uğraşıyorum, kırk çeşit modellemeyle... Daha şu güne kadar başaramadığım bir şey ama yakında da, önümüzdeki hafta da Bakan Yardımcısıyla görüşeceğim, Durmuş Bey’le. Niçin bu Avrupa Birliğinden bahsettim biliyor musun İsmail Bey?

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Buyurun.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Ağabey, Amerika’yı yeniden keşfetmenin manası yok, dünya bunları yapmış, olması gerekeni yapmış. Bu modeller Avrupa Birliğinde var, deniz ve çevre kirliliğiyle ilgili yani sulak deniz kısımlarıyla alakalı, kim yetkilidir, nasıl yapar, nasıl müdahale edilir, ne yapılır; düzen var. Fonlaması ortak yapılıyor, Avrupa Birliği onun fonunu karşılıyor, hizmeti verecekler belli, alacaklar belli, takipçileri belli. Amerika Birleşik Devletleri’nde ona benzer daha farklı bir sistem var. Amerika’ya giden her geminin bir sigortası vardır, çevreyle alakalı da bir poliçesi vardır ama ekstra bir poliçe yaptırır, sadece çevreyle alakalı. Sürelidir altı aydır yani gidersen bir daha prim ödersin, bir altı ay daha uzatırsın, o altı ay içerisinde Amerika limanına uğradığın sürece poliçe geçerlidir. Başına bir hadise geldiği zaman -olabilir de gemilerin yağı akar denize, bir şey olur yani her şey olabilir- adam hiç seninle muhatap olmuyor, sonra hiç seni rahatsız da etmiyor, tamam mı, hemen servis çağırılıyor. Zaten onun servisi belli, hizmeti veren belli, daha 200 mil açıktan başlar takip etmeye “U.S. Coast Guard” -hepsi onun ismi- beraber çalışırlar.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – 200 mil.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – 200 mil açıktan denizleri korur, “U.S. Coast Guard” uçakları ve helikopterler devamlı uçar, temizliğini yapar, sigorta şirketine gider, parayı alır çünkü sen zaten primini ödemişsindir, seni hiç orada uğraştırmaz. Kazayla da olabilir çünkü her şey kötü niyetli olacak diye bir şey yok.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Kötü niyetliyle ayrıca bir ceza kesilir.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – O ayrı bir ceza.

Şimdi, bunu yaptırıyorum, yirmi sene oldu. İnanın, yapılacak tek şey oradaki mevzuatın Türkiye’ye adaptasyonu, bu kadar basit.

En son Trabzon’dan geliyorum, geçen hafta ya, bir hafta olmadı ya, akşam saatiydi ama gün kararmamıştı, uçak kalktı, kalkınca doğuya doğru bir gidiyor, yukarıdan dönüyor, tekrar Ankara’ya; denizin üzeri simsiyah çünkü orada, havaalanının biraz ilerisinde Petrol Ofisinin tankları var. Ağabey, nasıl, deli gibi yakıt akıyor, bildiğin dere, simsiyah denizin üstü.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Tank mı zarar görmüş?

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Yok, o basmış olabilir; hortum patlar bazen.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Patlar, doğru.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Hortum patlar, bunlar çok olmuştur. Denizde en çok hadise, tankerlerden malı basarken bazen hortum patlar, bazen de gemiler yakıt alırken hortum patlar; çok sık olan şeyler, başka şeyler de olabilir. Sahibi belli değil. Şimdi, bir tespit etseler gidilip bir ceza yazılır. Ya, benim derdim ceza yazmak değil kardeşim, benim derdim denizi temiz tutmak ya. Al ceza da senin olsun, o para da senin olsun, istemiyoruz öyle bir parayı. Bunun sahibi belli olsun ya, sahibi belli olsun da bu denizi korusun. Gözümle gördüm, bir hafta oldu ya. Açayım telefonu da kime açacağım? Aynı insanlarla yirmi senedir konuşuyorum, kimse anlamadı beni, vekil oldum, belki anlarlar beni yani bilmiyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ediyoruz.

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) – Anlarlar inşallah Sayın Vekilim.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – İnşallah.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, teşekkür ediyoruz.

Barış Bey'in bir söz talebi var.

Buyurun Sayın Barış Karadeniz.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Sinop Milletvekili Barış Karadeniz'in, Erzincan'ın İliç ilçesindeki altın madeninde meydana gelen göçüğe ilişkin açıklaması

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Ben hem Komisyon üyelerini bilgilendirmek adına söyleyeyim: Erzincan'ın İliç ilçesinde altın madeninde bir göçük olmuş, 7 vatandaşımız kaybolmuş.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Can kaybı?

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Kaybolmuş, bilinmiyor, göçük altında kalmışlar.

ÖMER ÖZMEN (Aydın) – Kuvvetle muhtemel var diyorlar.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Ha, ulaşamıyor.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – İnşallah can kaybı olmaz ama üzücü bir olay; aynı zamanda da siyanürlü toprak an itibarıyla Fırat Nehri'ne akıyormuş, bu da Komisyonu ilgilendiren ayrı bir konu çünkü Fırat Nehri'nin denize akması o siyanürün denize karışmasına da ayrıca sebep olabilir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Kaza da inşallah bir can kaybı olmadan atlatılır. Tabii, biz de Komisyon olarak üzüntülerimizi bildiriyoruz.

III.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI (Devam)

A) GÖRÜŞMELER (Devam)

1.- Komisyonun yaptığı çalışmalarının değerlendirilmesine ve Komisyon raporunun yazımına ilişkin görüşme (Devam)

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Yine Komisyon çalışmaları sırasında çevre kirliliği, çevreyle ilgili hususların, diğer birçok Bakanlıkla ilgili alanlar olduğu gibi en önemli alanlardan bir tanesi olduğunu görüyoruz. İşte, Kayseri'ye gittiğimizde orada gazeteciler su verimliliğini sordu. Sular barajlarda azaldı, dolayısıyla su yok, iç sular da su ürünü yok. E, bunun telafisi için veya buna alternatif olarak kapalı sistemlerin gelişmesi belki önümüzdeki süreçte gerçekleşecek. Su verimliliğiyle birlikte su temizliği; eğer öyle bir çevre sıkıntısı varsa zincirleme bir şekilde devam ediyor. Denizlerde yine çevre kirliliği, deniz kirliliği son derece önemli.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – O şeyden sonra arttı; belediye zabıtasındaydı, biraz daha korkuyorlardı, zabıtaadan alındı ya, şimdi hiç şey de kalmadı, millet kirletebildiği kadar kirletiyor.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, belki bu konuda, kirlilik de aslında bizim Komisyonumuzu ilgilendiriyor. Dolayısıyla buna da belki özel bir başlık açmak lazım. Belki birkaç kuruma aynı anda o görevi vermek lazım. Dolayısıyla...

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Amerika'daki mevzuat Türkiye'ye uyarlansa bir sene sonra hiçbir şey kalmaz, her taraf tertemiz olur.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Sigorta?

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Tabii.

Sigorta yaptırılacak; iş birine verilecek, ona göre her taraf da örgütlenecek. Bakın, Göcek Koyu'nda binlerce tekne vardır, herkes teknesinde oturur gezer; hiçbirinde kirli su ve tuvalet sularını alma sistemi yoktur, hava kararır, millet suyunu denize basar gider yani birine yetki verilse, denilse ki: "Sen yetkilisin, üç beş tane tekneyle dolaş, hizmeti ver, tekne sahibinden parasını da al." İnsanlar razı o parayı vermeye çünkü sonuçta kendi pislediği, gece bastığı, sintinesini yani tuvaletini ve kullanma sularını bastığı yerde sabahleyin çocuğu denize atıyor.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Sayın Başkanım, pekâlâ, o toplayan kişi nereye basacak?

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Karada tank yapılır ya, artırılır. Arabesk usulle değil, bu anlattığım sistemi Amerikalı bugün yapmış.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Bu konuyla ilgili güzel uygulama örnekleri, hem çevre kirliliği hem bu tip kontroller, kooperatiflerle ilgili uygulama örnekleri -çünkü kooperatifler konusundan başladı konu- dünyada iyi uygulama örnekleri varsa, akademisyenlerimiz de bize bu konuda örnek verilerse onlar da en azından -yani hangisinin uygulanabilirliği konusu ayrı bir husus ama- örnek olarak raporumuzda da yer almış olsun.

Söz talebi Ordu Milletvekili Sayın Mustafa Hamarat'ın.

Buyurun.

MUSTAFA HAMARAT (Ordu) – Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

En az söz hakkı kullanan birisi olarak bir iki cümle söyleyeyim.

Biz de hukukçuyuz ama bu arada balıkçılıkla ilgili bayağı bir bilgi birikimimiz oldu.

Ben, özellikle, kooperatif konusu olunca söz almak istedim. Türkiye'de tarım sektöründe çok ihtiyaç olan bir konu, maalesef kooperatifsiz gelişen tarım yok dünyada ama bizde kooperatif konusuna devletin bir bakışı var, bunun altı çizilebilirse yani bir başıboşluk, bir denetimsizlik var. "Kooperatifler, nasıl olsa kendi aralarında bir hukuk oluşturuyorlar, ne hâlleri varsa görsünler." gibi bir yaklaşım var. Özellikle kooperatiflerin denetimindeki eksiklikler insanların kooperatife yanaşmamasına yol açıyor yani kooperatiften insanlar kaçabiliyorlar. O bakımdan, kooperatife yaklaşırken aynı zamanda devletin oradaki denetiminde de bir güvence hissederek kooperatif konusuna daha sıcak bakılmasının sağlanması lazım. Balıkçılıkta çok teferruat bilmiyorum yani bunun nasıl bir tesiri var Barış Bey daha iyi bilir ama tarımda bunu özellikle görüyoruz, diğer alanlarda da görüyoruz. Diğer alanlarda daha ortaya çıkıyor, mesela, gayrimenkul alanında, başka alanlarda yarım kalmış kooperatifler mezarlığına dönüyor her taraf ama şimdi, tabii, balıkçılıkta doğal olarak bir şey yarım kalmayacağı için -Vehbi ağabeyin de söylediği gibi- yarım kalan şeyleri başka türlü zararlara dönüşüyor. O bakımdan kooperatif konusunda arkadaşlar biraz daha...

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Kısıtlama olması lazım.

MUSTAFA HAMARAT (Ordu) – Orada bir denetleme, kısıtlama... Kooperatif, nasıl olsa kendi aralarında bir hukuk oluşturuyorlar diye başıboş bırakılmaması gereken bir konu. Gerek yerel yönetimler... Özellikle büyükşehir olan yerlerde kooperatifçilik dairesi başkanlığı kurulup o ildeki bütün kooperatiflerin en azından oradan bilgi desteği alması lazım, “know-how” desteği alması lazım. Maalesef çok görenek şeklinde gidiyor, bilgi eksikliğiyle gidiyor. Onun altını çizmek için söz aldım.

Ben de Komisyon süresince, çalıştığımız süre içerisinde arkadaşlara çok teşekkür ediyorum.

Söz verdiğiniz için çok teşekkür ediyorum Başkanım, sağ olun.

Bir de şunu belirtmek istiyorum: Daha önce milletvekilliği yaptığım dönemde ben komisyon başkanlığı falan yaptım, tabii, bu kadar bilgiyi bir araya topladığımızda başka bir zorluk karşımıza çıkıyor: Bunu somutlaştırmak ve öneriye dönüştürmek. Belki de şu anda işin en zor kısmındayız yani belki coğrafi olarak çok zorlandık, seyahatlerde zorlandık, herkesi sabırla dinledik falan ama bunları biriktirdik, şimdi bunlardan sonuç çıkarmak, tespit ve öneri kısmı en çok beyin terletmemiz gereken bir konu. Biraz önce milletvekillerimiz, üyelerimiz de söylediler, bu konuda da üyelerimizle sürekli irtibat hâlinde olunursa belki hayatın getirdiği pratik yaklaşımlarla bu rapora katkı sunulabilir, arkadaşların katkısı olur. O konuda fikrimi söylemek istedim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Yani belki yerel seçimlerden sonra çünkü o zamana kadar bir bilgi toplama süreci de olacak. Haftalık olarak belli bir saatte bir araya gelip bir saat... Onun öncesinde, bir veya iki gün önce bize o hafta toparlanan bilgiler özetlerle birlikte metin olarak aktarılsa bir araya gelip o konuda çalışmak mümkün olabilir.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – İskelet bir çıkarılırsa...

MUSTAFA HAMARAT (Ordu) – Hem yaşamaya hem yürütmeye ışık tutabilecek somut cümlelere dönüşmesi lazım ki sadra şifa olsun, yoksa karışık bir bilgi derlemesinden ileri geçmez, emeklerimize de yazık olur.

Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ediyoruz Sayın Hamarat.

Milletvekillerimizden başka bir söz talebi var mı?

Söz talebi olmadığı için toplantımızı kapatıyorum.

Teşekkür ederim.

Kapanma Saati: 16.50

